

Η ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ΤΟΥ ΑΓΑΛΜΑΤΟΣ
ΤΗΣ ΠΑΛΛΑΔΟΣ.

ΤΟ τῆς ἡμέρας λυκαυγὲς ἀνέτελλεν ἤδη ἐπὶ τοῦ ὀρίζοντος τῶν Ἀθηνῶν, καὶ ἡ ἐρημία τῆς νυκτὸς ἐδιώκετο ὑπὸ τοῦ θορύβου τῶν πολιτῶν. Λαμπρὰ μακρόθεν ἐφαίνετο ἡ ὑπὲρ τὴν κάτω πόλιν ὑψουμένη ἱεροπρεπὴς Ἀκρόπολις μὲ τὸν χιονόλευκον Παρθενῶνα, τοῦ ὁποῖου ἡ ἀνατολικὴ πλευρὰ ἐφωτίζετο ὑπὸ τοῦ ἤδη μεγαλοπρεπῶς ἀνατέλλοντος ἡλίου· σμήνη δὲ πολιτῶν πάσης τάξεως καὶ παντὸς φύλου ἐβάδιζον σπουδῆ πρὸς τὴν Ἀκρόπολιν, ὅπου περιέμενεν αὐτοὺς τελετὴ σημαντικὴ, ἡ ἀποκάλυψις τοῦ ἀγάλματος τῆς πολιούχου Παλλάδος.

Αἱ τοῦ ἡλίου ἀκτῖνες τοσοῦτον κραταιῶς ἀντανακλῶνται ἐν τῷ ὠραίῳ τῆς Ἀττικῆς κλίματι, ὥστε αἱ σκιαὶ καταντῶσι διαφανεῖς. Ὅθεν ὁ μεγαλοπρεπὴς Παρθενὼν μὲ τὰς πολυαριθμοὺς γραμμὰς τῶν στηλῶν καὶ ὀροφῶν του ἀνυψοῦτο ἐν ἀπαστράπτοντι φωτὶ μᾶλλον ὡς διαυγὲς τι καὶ αἰθέριον σχῆμα, παρὰ ὡς οἰκοδόμημα ὄγκον ἔχον καὶ μέλη ὕλικά καὶ στερεά. Μέχρι τῆς χθὲς ἑκατοντάδες σφυρῶν καὶ γλυφείων ἦσαν εἰς ἀδιάκοπον ἐργασίαν· ἤδη δὲ τὸ λευκότετον μάρμαρον τῶν νεωστὶ ἀνεγερθεῖσων οἰκοδομῶν τοῦ Παρθενῶνος, αἵτινες ὑπῆρξαν τὸ κάχημα μὲν καὶ ἀγλαΐσμα τῶν τότε χρόνων, τὸ θαῦμα δὲ καὶ ἡ ἐκπληξίς ἀπασῶν τῶν μετέπειτα γενεῶν, ἤστραπτε πρὸς τὸν κυανοῦν οὐρανὸν, καὶ διέπρεπε τὸ ὅλον οἰκοδόμημα καλλιμάρμαρον καὶ μεγαλοπρεπές.

Καὶ εἰς τοὺς καθ' ἡμᾶς χρόνους διακρίνονται τὰ μεσημερινὰ τῆς Εὐρώπης ἔθνη διὰ τὴν ζωηρότητα καὶ εὐκινησίαν τοῦ πνεύματός των καὶ διὰ τὸ θερμουργὸν τῶν αἰσθημάτων, πολλῶ ὅμως ζωηρότερος καὶ εὐερέθιστος ὑπῆρχεν ὁμολογουμένως ὁ εὐαίσθητος λαὸς τῶν ἀρχαίων

Ἀθηνῶν· ὥστε καὶ εἶνε σχεδὸν ἀδύνατον νὰ συλλάβωμεν εὐκρινῆ ἰδέαν τῆς πυρετώδους συγκινήσεως, ἣτις κατέσχε τὴν πόλιν τοῦ Κέκροπος τὴν ἡμέραν, καθ' ἣν ἐπρόκειτο νὰ ἀποκαλυφθῆ τὸ ἀριστούργημα τοῦ Φειδίου, ἀναπεταννυμένων τῶν θυρῶν τοῦ Παρθενῶνος εἰς τὸ δημόσιον, ὅπως ἴδωσι καὶ θαυμάσωσι τὸ κλεινὸν ἐκεῖνο ἄγαλμα τῆς πολιούχου Παλλάδος.

Ἦτο δὲ ὁ Φειδίας, οὐχὶ μόνον διάσημος καὶ μέγας ἀγαλματοποιὸς, ἀλλὰ τέλειος καὶ ἐνδοξος τέκτων, ὥστε ὑπὸ τὴν ὀδηγίαν αὐτοῦ ὠκοδόμησε τὸν ναὸν τῆς Παλλάδος ὁ Καλλικράτης καὶ ὁ Ἰκτίνος. Διότι ὑπὸ τῆς πεφωτισμένης κρίσεως τοῦ Φειδίου ἐξελέχθησαν τὰ σχεδιογραφήματα, τὰ δὲ ἐν τῷ ναῷ ἔργα τῆς γλυπτικῆς, εἴαν δὲν ἦσαν ἔργα τῶν χειρῶν αὐτοῦ, ἐξεργάσθησαν ὅμως ὑπὸ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ὑπὸ τὴν ἄμεσον αὐτοῦ ἐποπτείαν καὶ ἐπιτήρησιν. Εἰργάζετο δὲ ὁ Φειδίας, ἔχων κριτὴν τῶν ἔργων αὐτοῦ τὸν νοσημονέστερον λαὸν τῆς Ἑλλάδος, ἱκανὸν νὰ ἐκτιμῆσῃ τὴν μεγάλην ἀξίαν τῶν ἀριστουργημάτων αὐτοῦ.

Καὶ ὅμως τὴν ἡμέραν ταύτην δὲν ἐπρόκειτο μόνον νὰ λάβῃ εὐαρεστοτάτην τροφήν ἡ καλαισθησία ἀνθρώπων εὐαίσθητοτάτων πρὸς τὰς καλλονὰς τῆς τέχνης, ἀλλ' ἐπηύξανε πολὺ τὸν ἐνθουσιασμὸν, μεθ' οὗ ἔσπευδον πρὸς τὴν Ἀκρόπολιν νέοι τε καὶ γέροντες πάσης τάξεως, καὶ τὸ ἐθνικὸν φρόνημα τῶν Ἀθηναίων, μελλόντων νὰ ἴδωσι τὸ τροπαιοφόρον, οὕτως εἶπεῖν, μνημεῖον τῶν κατὰ Περσῶν προπατορικῶν ἀγώνων. Ἐνταῦθα εἶχεν ἀναβῆ ὁ Κίμων, ἐπὶ κεφαλῆς τῶν Ἀθηναίων ἱππέων, ἵνα καταθέσῃ τὸν χαλινὸν τοῦ ἵππου του εἰς τὴν προστασίαν τῆς θεᾶς, ὅταν ἔμελλε νὰ συνεπιβιβασθῆ μετὰ τοῦ Θεμιστοκλέους, συνεπιφέρων καὶ τὰς τύχας τῆς ὅλης Ἑλλάδος. Καὶ ἰδοὺ ἤδη αὐτὸς ἐκεῖνος ὁ ναὸς τῆς πολιούχου θεᾶς εἶχεν οἰκοδομηθῆ λαμπρότερος ἀπὸ τῶν πλουσιωτάτων Περσικῶν λαφύ-

ρων, καὶ ἀπὸ τῶν φόρων τῆς διασωθείσης ὡς ἐκ θαύματος ἀπὸ τοῦ Περσικοῦ ζυγοῦ καὶ εὐγνωμονούσης Ἑλλάδος. Ἀνακτίσας τὸ ἑαυτοῦ φρόνημα διὰ τῶν ἐσχάτων ἐν τῇ Εὐβοίᾳ κατορθωμάτων, διὰ δὲ τῆς πολιτικῆς καὶ πολεμικῆς ἐπιδεξιότητος τοῦ Περικλέους ἀπαλλαγῆς τοῦ κινδύνου εἰσβολῆς τῶν Πελοποννησίων, ἔβλεπεν ὁ πολίτης τῶν Ἀθηνῶν τὸ θαυμάσιον τοῦ νέου ναοῦ οἰκοδόμημα ὡσεὶ μνημεῖον τῆς πολιτικῆς αὐτοῦ δυνάμεως καὶ τοῦ μεγαλείου τῆς πατρίδος, ὠνειροπόλοι δὲ καὶ ἑτέρας μελλούσας κατακτίσεις καὶ ἐπισφύρευσιν πλουσίων λαφύρων καὶ θησαυρῶν.

Λαμπρὸς δὲ ἦν, ὡσπερ συνήθως ἐν τῇ Ἑλλάδι, καὶ ἀπαστράπτων ὁ πρωῒνος ἥλιος τῆς ἡμέρας ἐκείνης, τῆς συγχρόνου δροσερᾶς καὶ εὐδίου· διότι εἶχε μὲν ἤδη παρέλθει ὁ καύσων τοῦ θέρους, ἡ δὲ λεπτοφυῆς δρόσος τῶν φθινοπωρινῶν νυκτῶν παρεῖχεν εἰς τὰ σώματα νέαν ζωηρότητα καὶ δύναμιν. Μόνον δὲ τὸ περιπατεῖν καὶ ἀναπνεῖν ὑπὸ τοιοῦτον οὐρανὸν ὑπῆρχεν ἤδη μεγίστη ἡδονή, πληρούσα εὐφροσύνης καὶ αὐτὸ τὸ πνεῦμα. Ἐξ ἐκάστης ἀγρίας, ἐξ ἐκάστης στενωποῦ τῆς κάτω πόλεως, ἐκ Πειραιῶς, ἐκ Φαλήρου, ἐκ Μουνηχίας, ἐξ Ἐλευσίνος, ἐξ Ἀχαρνῶν, ἐξ ἀπάντων τῶν δήμων καὶ τῶν πέριξ χωρίων, ἐκ διαστήματος μιᾶς ἡμέρας ὁδοῦ, συνέρρον πανταχόθεν ἀγαλλόμενοι ἄνθρωποι, ὅπως παρερευθῶσιν εἰς τὴν ἑορτήν καὶ συμμετάσχωσι τῶν πολυκρίθμων θυσιῶν, αἵτινες ἔμελλον νὰ ἐκτελεσθῶσι κατὰ τὴν ἐγκαινίαν τοῦ λαμπροῦ οἰκοδομήματος.

Ἦδη οἱ πρὸς θυσίαν ὠρισμένοι βόες, ἐλαυνόμενοι διὰ μακρῶν ῥάβδων ὑπὸ ἡμιγύμων ἀνδραπόδων, ἀνήρχοντο τὸν λόφον, αἱ δὲ βαρβαρόηχοι φωναὶ τῶν ἐλαυνόντων, συμμιγάδων ἐκ πάσης βαρβαρικῆς γῆς, διέσχίζον τοὺς εὐγενεῖς τόνους τῆς Ἀττικῆς γλώσσης, ἐνῶ ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἐξηκούοντο καὶ φθόγγοι τινὲς Δωρικῆς διαλέκτου, συμβαδίζοντος ἔστιν ὅτε πλησίον τοῦ Ἀθηναίου καὶ τινος ξένου ἐκ τῆς Κορίνθου ἢ Ἀκαδικῆς.

Αἱ θρησκευτικαὶ πανηγύρεις τὸ πάλαι ἦσαν ἐκ τῶν σπανίων ἐποχῶν, καθ' ἃς ἐποτρέπετο εἰς τὸ ὠραῖον οὐλὸν τῶν Ἀθηνῶν νὰ παρουσιάζηται εἰς τὸ δημόσιον. Ὅθεν ἡ συρροὴ τοῦ πλήθους τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἐπηυξάνετο διπλάσιος διὰ τῆς παρουσίας τῶν γυναικῶν καὶ κορασιῶν, ἀγαλλομένων ἐπὶ τῇ σπανίᾳ ἀπολαύσει τοῦ καθαροῦ ἀέρος καὶ τῆς θεᾶς τοῦ λαμπροῦ ἡλίου· καὶ ἐνῶ παντοίως ἐξεδήλουν τὴν ἑαυτῶν περιέργειαν, πολυπραγμοσύνην καὶ τὸ ἀδόλεσχον, διὰ τῆς μεγαλοφώνου δεξιότητος φίλων καὶ συνήθων ἐρχομένων μακρόθεν, καὶ διὰ κραταίου γέλωτος, ἐνίοτε δὲ καὶ διὰ κραυγῆς τινος ἐκπλήξεως καὶ φόβου, ἐπηύξανον καὶ ἐπλήθυνον τὸν γενικὸν θόρυβον. Ἐβλεπέ τις ἐνταῦθα εὐγενεῖς κυρίας, ἐπὶ τοῦ προσώπου τῶν ὁποίων σπανιώτατα εἶχεν ἐπικαθῆσαι ἡλικιᾶ τινος ἀκτίς, συνοδευόμεναι ὑπὸ χαλκοχρόων δούλων, ἐκ τῆς πλουσίας στολῆς τῶν ὁποίων ἠδύνατό τις νὰ κρίνῃ περὶ τῆς τάξεως καὶ τῆς περιουσίας τῶν οἰκογενειῶν, εἰς ἃς ἀνήκον. Ἐθεώρει τις ἐκεῖ ὁμάδα τινὰ ἀνδρῶν μεσοῦσης ἡλικίας, οἵτινες, ὡς ἐκ τῆς εὐγενεῖς αὐτῶν συμπεριφορᾶς ἀνήκοντες εἰς τὴν τῶν εὐπατριδῶν τάξιν, συνοδευόντο ἕκαστος ὑπὸ εὐειδοῦς νεανίσκου, εἰς τὸν ὁποῖον ὁ γεροντότερός του φίλος διὰ φιλόφρονος περιποιήσεως καὶ καθοδηγίας ἐφρόντιζε νὰ καταστήτῃ ὅσον τὸ δυνατόν εὐφροσυνωτέρην τὴν λαμπρὰν

ἐκείνην τῆς γενικῆς πανηγύρεως ἡμέραν. Περαιτέρω ἦν τοποθετημένη ἑτέρα ὁμάδα τοῦ αὐτοῦ εἴδους καὶ παραπλησία ἐκείνης, ἐπιδεικνύουσα ὅμως τὸν ἑαυτῆς πλοῦτον διὰ πολυπληθεστέρους ἀκολουθίας, καὶ διὰ τῆς ὑπεροπτικῆς καὶ ἀλαζονικῆς συμπεριφορᾶς καὶ γλώσσης ἀποφύγουσα τὴν μετὰ τῶν ἄλλων ἀνάμιξιν.

Μεταξὺ δὲ τοῦ ὁμίλου τούτου διέπρεπον ἰδίως καὶ ἐπέσυρε τὰ βλέμματα τῶν θεατῶν ἀπερικάλυπτον τι πρόσωπον γυναικῆς σπανίας καλλονῆς, τῆς ὁποίας ὅμως τὸ τοῦ προσώπου χρῶμα, ὡς συχνότερα ἐκτιθεμένης εἰς τὸ ἡλιακὸν φῶς, κατεδείκνυεν ἔγχρη τῆς ἀνιδράσεως τῶν ἡλιακῶν ακτίνων, ἅπερ δὲν ἀπηντῶντο ἐν τὰ σκιατραφῆ πρόσωπα τῶν εἰς τοὺς γυναικωνίτας διαβιούσων δεσποινῶν τῆς Κερκωπίας. Τὸ ἔνδυμα τῆς γυναικὸς ταύτης εἶνε ἐπικεντημένον μὲ χρυσίον καὶ πολυτίμους λίθους, ἡ δὲ κόμη αὐτῆς περιδέεται μὲ δαφνίως κεντητὰς πορφύρας ταινίας. Ἐκάθητο δὲ νωχελῶς ἐπὶ φερέτρου βρασταζομένου ὑπὸ δούλων, πλησίον τοῦ ὁποίου ἐβάδιζεν ἀπόζων μύρων καὶ εὐωδίας εὐπατρίδης τις, ἐκ τῶν μάλα ἰσχυρότων ἐν Ἀθήναις. Καὶ ἡ μὲν πλουσία ἐκείνη δεσποῖνα ἦν Ἰππαρήτη, ἡ γυνὴ τοῦ Περικλέους, ὁ δὲ μυρόπνοος νεανίας ἦν ὁ εὐπατρίδης Γλύκων.

Ἡ Ἰππαρήτη, χήρᾳ τοῦ Ἰππονόμου, δὲν εὖρεν ἐν τῷ συζύγῳ, μεθ' οὗ τὴν συνέζευξαν οἱ φίλοι τῆς μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πρώτου ἀνδρός τῆς, τὰς εἰς τὰς ὁρέξεις αὐτῆς ἀρμυροῦσας ἰδιότητας. Διότι αὐτὴ μὲν ἠγάπα τὴν πολυτέλειαν καὶ τὴν τρυφήν, ὁ δὲ νέος σύζυγος αὐτῆς διήγεν ἀπέριπτον καὶ λιτὸν βίον. Αὐτὴ εἶχε συνειθίσει εἰς τὴν δαψίλειαν καὶ τὰ πλοῦτη τοῦ προτέρου ἀνδρός τῆς, ὁ δὲ τωρινὸς αὐτῆς σύζυγος ἐφιλοτιμεῖτο νὰ μεγαλύνῃ τὰς Ἀθήνας, χωρὶς νὰ πλουτῇ ἀπὸ τούτων. Αὕτη παρεπονεῖτο διὰ τὴν λιτότητα τοῦ οἰκιακοῦ τῆς βίου, αὐτὸς δὲ τὴν παρήγγελλε νὰ ἀποταθῇ πρὸς τὸν οἰκονόμον καὶ ἐπιτάτην τῆς οἰκίας του. Καὶ ὅτε τέλος πάντων ἐπίσθη ὅτι εἶνε ἀδύνατον νὰ κατορθωθῇ ἁρμονία φρονημάτων μεταξὺ αὐτοῦ καὶ αὐτῆς, ἀπέφυγε τὴν συναναστροφὴν τῆς, καὶ, συνομιλῶν μετὰ φιλοσόφων καὶ πολιτικῶν ἀνδρῶν, ἐπροσπάθει νὰ λησμονήσῃ ὅτι ἔχει καὶ τὸ οἰκιακὸν ἐπιπλον, ὅπερ καλεῖται γυνή.

Κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν ἀνεφάνη ἐν Ἀθήναις ἡ ἑρασιμία Ἀσπασία, ἡ διδάσκαλος τῆς ῥητορικῆς καὶ τῆς πολιτικῆς ἐπιστήμης. Ὁ Ἀναξαγόρας παρεκίνησεν ἐπιμόνως τὸν Περικλέα νὰ ἀκούσῃ τὴν διδασκαλίαν τῆς ὠραίας Μιλησίας, καὶ ἔκτοτε ὁ βίος αὐτοῦ ἔλαβε νέον ζώπυρον. Εἶχε δὲ ἤδη ὁ Περικλῆς ἡλικίαν, ἐν ἣ τὰ νεανικὰ πάθη εἰσὶ κατατηνασμένα· πολιτικῶς δὲ ἀνὴρ, πλέον ἢ τσσαρρακοντούτης, ἔχει ἀξιολογώτερας ἀσχολίας παρὰ ὥστε νὰ ἀσχολῆται μὲ λευκὴν τινὰ χεῖρα ἢ ὠραῖόν τι στόμα, λαλοῦν ἀνοήσιας. Ὅτε ὅμως σοφῆ διδασκαλίᾳ μετὰ θερμουργοῦ εὐφραδείας ἐξέρρον ἀπὸ οὕτωσι ὠραίων χειλέων, ὠφέλει νὰ ἦ πλέον τι ἢ ἔλαττον ἀνδρὸς ἵνα μὴ ἀκούῃ, ἢ ἀκούων... μὴ τιτρώσκηται ὑπὸ ἔρωτος. (1)

(1) « Μολούτι ἡ Ἀσπασία ἔζητεν εἰς καιροῦς, καθ' οὓς αἱ γυναῖκες δὲν εἶχον ἀκόμη ψυχὴν, αὐτὴ ἦτο ψυχή. Πτο ῥοδόχρους καὶ πορφύρας, ψυχὴ φλογερώτερα τοῦ πρὸς καὶ ἐνταῦθα δροσερώτερα τῆς ἡσυχίας. Εἰς τὴν Ἀσπασίαν συνήπτοντο τὰ δύο ἄκρα τῆς γυναικῆς· θεὰ καὶ... δὲν λῆγω τὸ ἔσχατον τῆς γυναικῆς ἐπιπέτον. » (Βίβλιον Οὐγος. Ἀθλοῖ.)

Καὶ ὅμως δὲν ἀπεκάλει ἔρωτα τὸ αἰσθημὰ του· οὔτε δὲν ἦτο τοῦτο ὄντως τὸ τετραμμένον ἐκεῖνο πάθος, ὅπερ ἀπεκάλουν ἔρωτα οἱ ὑλόφρονες σύγχρονοὶ του. Ἡ Ἀσπασία ἦτο ἡ φίλη, ἡ ἐμπιστευμένη του. Εἰς τὴν κρίσιν αὐτῆς ὑπέβαλλε τὴν δημογραφίαν, ἣν ἔμελλε νὰ ἐκφωνήσῃ ἐν τῇ τοῦ λαοῦ συνελεύσει· μετ' αὐτῆς συνδιελέγετο περὶ τοῦ μέλλοντος τῶν Ἀθηνῶν, καὶ περὶ τῶν σχεδίων του πρὸς στερέωσιν τῆς ἰσχύος καὶ τοῦ μεγαλείου τῆς πόλεως. Ὑποδοχόμενος ὑπ' αὐτῆς, ἐτελειοποίησε καὶ συνεπλήρωσε τὴν λαμπρὰν ἐκείνην εὐγλωττίαν, δι' ἣν θαυμάσθη ὑπὸ τῶν συγχρόνων του ὡς ἄλλος Ὀλύμπιος Ζεὺς, ἀστράπτων, βροντῶν καὶ ξυγκυκῶν τὴν Ἑλλάδα, ὡς αὐτοὶ οἱ ἐχθροὶ του διετεινόντο. Παρ' αὐτῆς ἐδιδάχθη τὴν περιφρόνησιν τῶν τε ἐπευφημιῶν καὶ τῆς ὀργῆς τοῦ ὄχλου, τὴν ὑπομονὴν κατὰ ἀδικῶν αἰτιάσεων, καὶ τὴν λήθην τῶν ἀδικημάτων καὶ τῶν ὕβρεων ἦσαν δὲ αὐτῆς ἀρεταί, ἐπικοσμοῦσαι τὸ μέγιστον μέρος τοῦ πολιτικοῦ του σταδίου. Αὕτη ἦν ὁ ἀγαθὸς καὶ καθηγεμὸν αὐτοῦ ἄγγελος, ὁ λύχνος ὁ φωτίζων τὰς τρίβους τοῦ πολιτικοῦ του βίου. Ἡ ἡδονὴ δὲ, τὴν ὁποῖαν ἠσθάνετο ἐν τῇ μετ' αὐτῆς συναναστροφῇ, ἦτο μεθ' ὅλα ταῦτα οὕτω σώφρων καὶ ἀκύμαντος, ὥστε, καταφρονῶν τὴν κρίσιν καὶ τὰς ἀκριτομήτους φήμας ἀπάσης τῆς τῶν Ἀθηνῶν πόλεως, δὲν ἔπαυεν ἀπολαύων τῆς εὐδαιμονίας, ἣν χορηγεῖ τελεία καὶ ἀραιφνὴς φιλία, τοιαύτη, ἐν ἣ ὁ τῶν καρδιῶν σύνδεσμος ἐκπηγάσει ἐκ τῆς ἁρμονίας τῶν ψυχῶν καὶ τῆς ταυτότητος τῶν φρονημάτων.

Εἶνε εὐκολον νὰ ἐννοήσωμεν ὅτι δὲν ἔλειπον ἀδόλεσχοι καὶ ἀκριτόμυθοι γλώσσαι, αἵτινες ἐψιθύριζον εἰς τὰ ὦτα τῆς Ἰππαρήτης τὰ περὶ τῆς οἰκειότητος ταύτης, ὅπως κοινοὶ καὶ συνήθεις ἄνθρωποι τὰ ἐξελάμβανον. Παρέσταινον αὐτῇ ὅτι ἡ φειδιλία, δι' ἣν παρεπονεῖτο ἐν τῇ οἰκιακῇ αὐτῆς διαίτη, ἦν ἀποτέλεσμα τῆς ἐλευθεριότητος τοῦ συζύγου τῆς πρὸς τὴν ὠραίαν Μιλησίαν, ἣτις ἐπέσυρε τὸ κοινὸν μῖσος οὐχ ἦττον διὰ τὴν ἄκρατον ὀλιγωρίαν τῶν πατροπαραδότων ἐθίμων τῆς τῶν Ἀθηνῶν πόλεως, ὅσον καὶ διὰ τὴν ὡς ἐκ τοῦ γενναίου καὶ ὑψηλοῦ φρονήματός τῆς μετὰ τῶν εὐγενεστάτων μόνον προσώπων συναναστροφῆν. Ὁ φθόνος συνεπλήρωσεν ὅτι δὲν εἶχε κατορθώσει ἡ ζηλοτυπία, καὶ ὁ συστηματικῶς ἀντιπολιτευόμενος τὸν Περικλέα Γλύκων ἐπροσπάθει παντὶ σθένει ὅπως διεγείρῃ τὸ τελευταῖον τοῦτο πάθος. Διότι τὴν Ἰππαρήτην ἔμελλε περὶ τοῦ βαλαντίου τοῦ συζύγου τῆς, οὐχὶ δὲ καὶ περὶ τῆς καρδίας αὐτοῦ, οἱ δὲ στοχασμοὶ αὐτῆς περιεστρέφοντο κυρίως εἰς τὴν διὰ τοῦ διαζυγίου τιμωρίαν τοῦ Περικλέους ὄνπερ ἤθελε νὰ ἐκδικηθῇ διὰ τὴν πρὸς αὐτὴν φιλαργυρίαν του μάλλον, ἢ διὰ τὴν ὑποτιθεμένην παράβασιν τῆς συζυγικῆς πίστεως.

Ὁ Γλύκων, παρακολουθῶν πάντοτε τὸ φέρετρον, ἔκλινέ πως πρὸς τὰ πρόσω, σιγανούς τινες εἰπὼν λόγους, διὰ δὲ τῆς πρὸς τὸν Παρθενῶνα ἀνατεταμένης χειρὸς του ἐφάνετο ὅτι δεικνύει πρὸς τινὰ ὁμάδα ἀνθρώπων, ἣδη ἐπὶ τῶν βαθμίδων τοῦ ναοῦ ἐστῶτων. Ἡ Ἰππαρήτη, προκύψασα στιγμιαίως ἐκ τοῦ φερέτρου, ἀπέτεινε τὸ βλέμμα πρὸς τὸ ὑποδειχθέν μέρος, ἀπέσυρε δ' ἔπειτα ταχέως τὴν κεφαλὴν τῆς ἐκρήξασα κραυγὴν ὀυσαρσεκίας, καὶ θεῖσα τὴν χεῖρά τῆς ἐπὶ τὸν βραχίονα τοῦ Γλύκωνος, ἐπρόφερε μετ' ὀργίλου καὶ ἀπειλητικοῦ ὕφους τὴν λέξιν αὐτοῦ!

ἐνῶ ὁ εὐπατρίδης Γλύκων ἐπροσπάθει νὰ ἀναρρίψῃ ἐπὶ τῶν εὐπλάστων ὤμων τὴν ἐκπεσοῦσαν χλαμύδα, ἐπανεφέρε δὲ εἰς τὴν πρώτην εὐκοσμίαν τὴν μυρόπνοον αὐτοῦ κόμη.

Ἡ ὁμάδα τῶν ἀνθρώπων, πρὸς ἣν ἐδειξεν ὁ Γλύκων, καθίστατο τοῖς πᾶσι καὶ ἄποθεν γνωστή. Διότι μετὰ τῶν πρώτων διεκρίνετο ἡ λευκόριξ κεφαλὴ τοῦ τεχνίτου, ἰσταμένου ἐπὶ τῶν βαθμίδων τοῦ ναοῦ σχεδὸν ἐπ' αὐτῆς ἐκείνης τῆς θέσεως, ἣτις ἀθηνανάτις τὸ ὄνομά του. Παρίστατο δὲ ἡ εὐγενὴς μορφή τοῦ Ὀλυμπίου Περικλέους, ὅπως εὐηρεστοῦντο αὐτοὶ οἱ σύγχρονοὶ του νὰ τὸν ἀποκαλῶσιν, εἰς τὰ πλευρὰ δὲ αὐτοῦ, ὡς τις θεὰ ὑπὸ τὰς στήλας τοῦ ναοῦ τῆς, ἡ ἐρασιμωτάτη Ἀσπασία. Πλησίον δὲ αὐτῆς ἴσταντο αἱ φίλαι αὐτῆς καὶ μαθητριά, καὶ ἔπειτα πολυπληθὴς ἀκολουθία δούλων, φανερώς οὕτω παρατεταχμένων ὅπως ὦσιν ἑτοίμοι πρὸς ὑπεράσπισιν κατὰ παντὸς ἀγενοῦς τρόπου.

Ὁ Γλύκων ἠκολούθησε, μετὰ τὸ συμβᾶν τοῦτο, ἀκόμη βήματά τινα τὸ φέρετρον, εἶτα, ἀσπασθεὶς τὴν δεξιουμένην αὐτὸν ἀπὸ τοῦ φερέτρου ἀλαβάστρινον χεῖρα, περιέμενεν ὀλίγον ἕως οὗ οἱ ἀπολειφθέντες φίλοι του τὸν ἐφθασαν, μεθ' ὧν συνηκολούθησε τοὺς εἰς τὴν Ἀκρόπολιν ἀναβαίνοντας. « Κινδυνεύομεν νὰ μὴ προφθάσωμεν τὴν ἀποκάλυψιν τοῦ ἀγάλματος, ἔρμιππε! εἶπε πρὸς τινὰ τῶν φίλων του. Ἴδου, ὡς βλέπεις, ὁ Φειδίας εἰσῆλθεν ἤδη εἰς τὸν ναὸν μετὰ τῆς συνοδίας του. Ἄς σπεύσωμεν νὰ ἀναβῶμεν κατ' εὐθεῖαν ἐντεῦθεν τὸν λόφον, διὰ νὰ προλάβωμεν νὰ εὐρώμεν τόπον, πρὶν ἡ γεμίση ὁ ναὸς ἀπὸ τὸν ὀρθρὸν ὄχλον. » Καὶ οὕτως ἡ συνοδία τοῦ Γλύκωνος, προσδραμούσα διὰ τῆς συντομωτέρας ὁδοῦ, ἐφθασεν ἐντὸς ὀλίγου πρὸ τοῦ μετώπου τοῦ ναοῦ, ὅπου ἦσαν συνηθροισμένοι καὶ οἱ ἄλλοι εὐπάτριδες, καὶ οἱ ἄριστοι καὶ ἐν τέλει τῆς τῶν Ἀθηνῶν πόλεως.

Ὁ Φειδίας ἴστατο παρὰ τὸ κεκαλυμμένον ἄγαλμα, τὸ ὁποῖον ὀσονούπω ἔμελλε νὰ ἀποκαλύψῃ. Εἰς τὰ δεξιά του, ὀλίγον τι πρὸς τὰ πρόσω, εἶχε προσδιορίσει διὰ τὴν Ἀσπασίαν καὶ τὰς μαθητριάς τῆς κατάλληλον θέσιν. Ὁ Περικλῆς, συνδιαλεγόμενος μετὰ φίλων, ἐπεριδιάβαζε μετὰ τῶν παρεστῶτων εὐπατριδῶν ὅτε δὲ εἶδεν ὅτι ὁ ἀγαλματοποιὸς ἤτοιμάζετο νὰ ἀποκαλύψῃ τὸ ὑπ' αὐτοῦ κατασκευασθὲν ἄγαλμα, παρεμέρισε διὰ νὰ μὴ κωλύῃ μηδενὸς τὴν θέαν. Τὸ πῦρ τῆς νεότητος ἤστραπτεν ἔτι ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ γηραιοῦ ἀριστοτέχνου, ἀποσύροντος πρὸ τῶν ἀρίστων τοῦ κόσμου κριτῶν τὴν σκέπην τὴν καλύπτουσαν τὸ ἀριστούργημά του· ἴστατο δὲ παρὰ τὸ ἔργον τῶν χειρῶν του, ἄξιος τύπος διὰ τὸ ἴδιον αὐτοῦ γλύφανον, εὐγενὴς ἀνὴρ, φέρων τὰ σεβάσματα χαρακτηριστικὰ τοῦ γῆρας, ἄνευ μηδενὸς τῶν ὄσων τὸ γῆρας συνεπάγεται κακῶν.

Ἀκούσιος ἀναφώνησις θάμβους καὶ χαρᾶς ἐξήλθεν ἀπὸ τοῦ στόματος τοῦ ἐνδόξου φίλου του· μία δὲ μόνη ἤρκεσε στιγμὴ, καὶ ἐνθουσιώδεις ἐπευφημιαὶ τοῦ λαοῦ ἀντήχησαν θορυβωδῶς, τὸ δὲ ὄνομα τῆς Ἀσπασίας ἦτο εἰς ἅλων τὰ στόματα. Ἡ Μιλησία ἠρυσίασε καὶ ἠθέλησε νὰ καλυφθῇ μὲ τὴν σκέπην τῆς, ἀλλ' ἡ γενικὴ κραυγὴ μὴ! μὴ! ἐκόλυσε αὐτήν. Ἐπὶ τοῦ στυλοβάτου παρετηρεῖτο ἰστάμενον τὸ σχεδὸν ἔμψυχον ἀπεικόνισμά τῆς. Ἦσαν αὐτῆς οἱ ὠραῖοι καὶ τέλειοι τοῦ προσώπου χαρακτῆρες, ἔχοντες

τὴν τρυφερότητα τῆς σαρκὸς ἀπὸ τοῦ ἐλεφαντίνου ὄσου, ἐφ' οὗ ἦσαν ἐξαιρετασμένοι. Αὐτὴ ἦτο τὸ ὑπερφύεσ καὶ ἐξαισίον βλέμμα τοῦ ὑπὸ τῶν χειρῶν τοῦ Φειδίου διαπλασθέντος ἀγάλματος, ὑπερ ὁμοιάζεν ἐντελῶς τὴν διδάσκουσαν Ἀσπασίαν, ἐπαναπαυομένην ἐν θεῖα γαλήνῃ μετὰ ἐνθουσιωδестаτῆν συγκίνησιν σπαραξικαρδίου εὐγλωττίας.

Εἰς τὴν θέαν τοῦ ἀγάλματος ἐξελεῖφθησαν ἅπαντα τὰ μίση τοῦ φατριασμοῦ, καταστραφέντα ὑπὸ τῆς καλλονῆς τοῦ ἀριστοτεχνήματος καὶ τῆς τρυφερότητος τῶν ἐκφράσεων καὶ αἰσθημάτων. Αἱ χαρᾶς καὶ ἐπευφημιῶν ἐπιφωνήσεις τοῦ πλήθους ἐπανεληφθησαν, δάφνιος δὲ στέφανος ἐκ τοῦ προγέιρου συμπλεχθεὶς, διεδίδετο ἀπὸ χειρὸς εἰς χεῖρα ἀναβιβάζομενος πρὸς τὸν ναὸν, μέχρις οὗ ὁ Περικλῆς, ἐννοήσας τὴν πρόθεσιν τοῦ λαοῦ, ἤρπασε τὸν στέφανον καὶ ἐπέθηκεν ἐπὶ τὴν ἀργυρόχρουν κόμην τοῦ μακαρίου γέροντος ἀριστοτέχνου. «Εἶνε οὗτος τὸ βραβεῖον, ἐπεῖπεν, ὑπερ ἀπονέμει ἡ πόλις τῆς Παλλάδος εἰς τὸν ἄξιον αὐτῆς ἀριστοτέχνην. Αὐταὶ δὲ αἱ ἀναφωνήσεις, ἐπρόσθεσε στραφεὶς πρὸς τὴν Ἀσπασίαν, εἰσὶν ἡ πιστὴ ἐκφρασις τοῦ Ἀθηναίου αἰσθηματος· ἡ πολιούχος ἡμῶν θεὰ εὐρεν ἀνταξίαν τὴν ἐν σχήματι θνητῆς ἀντιπρόσωπόν της.»

Κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην ἐνεχειρίσθη αὐτῷ καὶ ἕτερος δάφνιος στέφανος, οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ἠκτινοβόλουν εἰς σχῆμα ἐρωτήσεως ἀποτεινομένης πρὸς τὸν λαόν, ὅτε τὸ ὄνομα Ἀσπασία ἀντήχησεν ἐκ νέου. Ἐλαθε δὲ τὸν στέφανον ὁ Περικλῆς ἐν μειδιάματι εὐγνώμονος ἀγαλλιάσεως, καὶ στραφεὶς πρὸς τὴν περικαλλῆ φίλην του, ἐπέθηκε στερεῶς αὐτὸν ἐπὶ τὸ μέτωπον αὐτῆς μετὰ συγκίνησιν καὶ βλέμμα, ἐκδηλοῦντα τὴν ἱστορίαν ἐπὶ μακρὸν συμπιεζομένων αἰσθημάτων. Ὁ ἀὴρ ἀντήχησεν ἐκ νέου ἀπὸ τῶν γυλιωφῶνων ἐπευφημιῶν. Ἡ θελκτικωτάτη σύγχισις καὶ δυσωπία τῆς Ἀσπασίας εἶχεν ἀναφλέξει εἰς μεγίστην φλόγα τὸ πῦρ τοῦ γενικοῦ ἐνθουσιασμοῦ τῶν θεατῶν. Διότι ἠσθάνθη ἡ Μιλησία τὸν κλονισμὸν τῆς χειρὸς, ἣτις ἐπέθηκε τὸν στέφανον ἐπὶ τοῦ μετώπου της, ἡ μόνη δὲ τρυφερὰ λέξις, ἣτις εἶχε σιγανῶς συνοδεύσει, ὡς αὔρας ψιθυρισμῶν, τὴν πράξιν ταύτην, ἐξεδήλωσεν αὐτῇ πρᾶγμα, τὸ ὅποιον, εἰ καὶ μὴ ὄλος ἀπροσδόκητον ἐπιφανὲν αὐτῇ, οὐχ ἦττον ὁμοῦς τὴν εἶχε κραταιότητα συγκινήσει, εἰς τοιαύτην στιγμὴν ἀστραπηδὸν ἐπισκῆψαν. Ἰστατο λοιπὸν ἐρυθριῶσα καὶ ἀποροῦσα. Ἀλλ' ὁ σεβάσμιος ἀγαλματοποιὸς, λαβὼν αὐτὴν ἀπὸ τῆς χειρὸς, ὠδήγησεν ἐνώπιον τοῦ στυλοβάτου τοῦ ἀγάλματος τῆς Παλλάδος, καὶ ἐκείθεν ἐξέφρασε τὴν ἐγκάρδιον εὐγνωμοσύνην του πρὸς τὸν ἐπευφημοῦντα λαόν, ἐνῶ ἡ Μιλησία, σταυρώσασα τὰς χεῖρας ἐπὶ τοῦ στήθους της, ἀπήντησε πρὸς τὰς ἐπευφημίας τοῦ λαοῦ διὰ βαθείας καὶ θελκτικωτάτης ὑποκλίσεως. Εἶτα δὲ, ἐπιστρέψασα πρὸς τὰς συνοδουούσας αὐτὴν φιλιτάτας μαθητριάς, ἐκαλύφθη ταχέως διὰ τῆς σκέπης της, προσπαθοῦσα νὰ κρύψῃ ὑπὸ τὰς πτυχὰς της τὴν βαθεῖαν συγκίνησιν τοσοῦτον ἀπροσδοκῆτου καὶ ἐκμαγευτικῆς σκηνῆς.

Καὶ ταῦτα μὲν τὰ κατὰ τὴν ἑορτὴν ταύτην. Ἀλλὰ τίς ἠδύνατο νὰ φαντασθῇ ὅτι μετ' ὀλίγον καιρὸν βρεῖα καὶ ἄδικος κατηγορία ἤθελε ρίψει τὸν γηραιὸν ἀριστοτέχνην εἰς τὸ δεσμοτήριον, πρὸς μεγίστην θλίψιν τοῦ Περικλέους καὶ τῆς Ἀσπασίας, ὅπου ὁ ἀγαθὸς γέρον θὰ εὕρισκε τὸν

θάνατον, προφέρων ὡς τελευταίαν τὴν φιλιτάτην αὐτῷ λέξιν ὁ Παρθενῶν;...

Τοιαύτη ἡ ἀστασία τοῦ ἀστατοτέρου καὶ αὐτοῦ τοῦ θαλασσοῦ κύματος ὄχλου!

ΑΙ ΑΝΤΙΘΕΣΕΙΣ.

— Πόσον ἐρυθριῶ, φίλε μου, ὁσάκις σκεφθῶ τὰς ἀντιθέσεις τοῦ χαρακτῆρός μου! ἔλεγε χθὲς γενειοτρόφος τις κύριος, ἀποτεινόμενος εἰς γείτονα του καπνίζοντα νωχελῶς ἐντὸς καφενεῖου τινὸς τῆς πόλεώς μας. Ὁμοιάζω μὲ τοὺς ἀρχαίους σας νόμους, οἵτινες εὕρισκοντα πάντοτε εἰς ἀντίθεσιν πρὸς ἑαυτοὺς.

— Τοῦτο, ἀπήντησεν ὁ λάτρις τῆς Θεμίδος, ἀφίνων νέφος καπνοῦ νὰ ἐξέλθῃ τοῦ στόματός του, πρέπει νὰ τὸ ἀποδώσῃς εἰς τὴν ἀνατροφὴν σου.

— Συγγώρησόν με νὰ σὲ ἐρωτήσω, διέκοψεν ὁ πρῶτος, εἰς ποίαν τῶν δύο ἐννοεῖς; διότι μάθε, φίλε μου, ὅτι ἔλαβον δύο ἀνατροφὰς, τὴν τῶν διδασκάλων καὶ τὴν τῶν γονέων μου.

— Ἀναμφιβόλως, ἀπήντησεν ὁ ἄλλος, εἰς τὴν τελευταίαν.

Ἐστέναζεν ὁ πρῶτος, καὶ σκεφθεὶς ὀλίγον ἐπέφερε.

— Ἐγὼ εἶμι δίκαιος. Ἐνθυμοῦμαι ὅτι, ἐνῶ ὁ διδάσκαλός μου ἀφ' ἐνὸς μοὶ ἐδίδασκε τὴν σοφίαν, ὁ πατήρ μου ἀφ' ἑτέρου μοὶ ἐδίδασκε τὴν ματαιότητα τοῦ κόσμου, καὶ ἐνῶ τὴν προῖταν ὁ εἰς μὲ ἔφερεν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, οὗτος τὸ ἑσπέρας μὲ ἤγεεν εἰς τὸ θέατρον ὥστε τὴν προῖταν ἤμην εὐσεβῆς χριστιανὸς, καὶ τὸ ἑσπέρας φανατικὸς ἐιδωλόλατρες. Καὶ σημείωσον ὅτι αἱ μεταμορφώσεις αὐταὶ μοὶ ἤρρεσκον, καὶ ὅσον ἤμην βέβαιος ὅτι θὰ ἀκούσω τὸ εὖγε! τῆς μητρός μου, ἀπαγγέλλον αὐτῇ τὴν προσευχὴν μου ἀλανθᾶστως, καὶ τὰς χειροκροτήσεις τῶν παρευρεθησομένων εἰς τὴν ἐσπερινὴν συνανακροφὴν μας, ἂν ἔψαλλον ἐπιτυχῶς νέον τι ἄσμα τοῦ μελοδράματός. Αἱ δὲ μεταμορφώσεις αὐταὶ μοὶ ἤρρεσκον πολὺ, καθόσον ἐπεριμένον νὰ ἀκούσω πάντοτε ἑπαινὸν τινα. Πρέπει δὲ νὰ προσθέσω ὅτι πολλὰκις παρευρέθη εἰς συνομιλίαν οὐχὶ τὸσον ἠθικὰς. Προσεπάθουν νὰ μὲ διδάξουν νὰ μὴ κατακρίνω ποτὲ, καὶ ὁμοῦς ἡ μήτηρ μου οὐδέποτε ἔλειψε λοιδοροῦσα οἰανδήποτε κυρίαν ἤκουεν ἐπαινουμένην. Ἔσο αὐτάρκης, μοὶ ἔλεγον, καὶ τὴν αὐτὴν στιγμὴν μοὶ ὠμίλουν περὶ συμποσίων πολυτελεστατῶν. Ἀγάπα τὴν λιτότητα, μοὶ ἔλεγεν ἡ μήτηρ μου, διότι εἶνε μία τῶν ἀρετῶν, καὶ ὁμοῦς αὐτὴ ἐκοσμεῖτο μετὰ πολυτίμητα φορέματα. Ἔσο ὑπομονητικὸς, μὲ συνεβούλευεν ὁ πατήρ μου, καὶ μετὰ πέντε λεπτὰ ἔδερε τὸν πρῶτον διαβάτην, διότι τὸν ὠθησεν ἡ ἀκουσίως ἐκηλιδῶσα τὸ φρέμας του. Ὡστε, ἄλλα ἀκούων καὶ ἄλλα βλέπων, ἐμορφώθη καὶ ἐγὼ ἀναλόγως καὶ κατήχησα κρᾶμα ἀντιθέσεων. Ἄν ὀφείλω ταύτας εἰς τὸν διδάσκαλόν μου ἢ εἰς τοὺς γονεῖς μου, σὺ κρίνε.

— Τὸ κακὸν, φίλε μου, τοῦτο εἶνε πάγκοινον σήμερον· διότι πάντες οἱ νέοι λαμβάνουν τὴν αὐτὴν μὲν ἢν τὸ ἔλαβες ἀνατροφὴν, δυστυχῶς ὁμοῦς οὐχὶ καὶ τὴν αὐτὴν εὐθύτητα νὰ ὁμολογοῦν τὰς ἐλλείψεις των.

— Ὁ! δὲν ἀρκεῖ, φίλε μου, μόνη ἡ εὐθύτης αὐτή, ἀλλὰ πρέπει νὰ εὕρωμεν καὶ τὴν θεραπείαν· διότι οὐδὲν ὑπάρχει διὰ τὸν ἄνθρωπον ταπεινότερον, ἢ τὸ νὰ πράττῃ τὸ ἀντίθετον τοῦ ὅ,τι λέγει. Περιγελῶ, φίλε μου, ἐνίοτε τοὺς εὐθῆεις ἐκείνους, οἵτινες δὲν παύουσιν ἐπαναλαμβάνοντες ὅτι ἐγευματίσθησαν μὲ τὸν Κ. Πρέσβυν ἢ μὲ τὸν Ἰπουργόν, ἐνῶ ἐγὼ ἀφ' ἑτέρου σκέπτομαι πῶς νὰ εὕρω τὸν τρόπον ὅπως ἐν τῇ σειρᾷ τῆς ὁμιλίας ἐπαναλάβω τὰς λέξεις, ἃς μοὶ εἶπον ὁ Κ. Πρίγκηψ ἢ ἡ Κυρία τοῦ Πρέσβους! Ἰπάρχει γείτονα μου τι, ὅστις κατηνάλωσεν ὅλην του σχεδὸν τὴν περιουσίαν οἰκοδομῶν καὶ καταδαφίζων τὴν οἰκίαν του· καὶ ὅτε μὲν ἐπισκευάζων τὴν πρὶν ἐλικοειδῆ κλίμακάν του εἰς εὐθείαν, ὅτε δὲ χρωματίζων τὰ παράθυρά του πράσινα, ἐνῶ πρὸ μικροῦ, ὄντα κυανᾶ, τὰ ἐχρωμάτισε στακτόχροα. Εἰσέρχεται τις παρ' αὐτῷ τὸν Ἰανουάριον διὰ μεγάλης τινὸς πύλης βλεπούσης πρὸς βορρᾶν τὸν Φεβρουάριον ἴσως εἰς τὴν θέσιν της θὰ εὕρῃ διάφραγμα, καὶ τὴν πύλην πρὸς νότον, ἵνα μετ' οὐ πολὺ τὴν ζητήσῃ πρὸς μεσημβρίαν. Ὅσον διὰ τὰς αἰθούσας του, ὦ! πρέπει νὰ εἰσέρχεται τις μὲ προσοχὴν, διότι εἶνε φόβος μήπως, κατευθυνόμενος εἰς τὸν κοιτῶνά του, εὐρεθῇ αἴφνης εἰς τὸ μαγεῖριον. Βεβαίως θὰ ὀνομάσῃτε τὸν γείτονα μου μανιώδη, ἢ τοῦλάχιστον τρελλόν· ἀλλὰ ποῖον ὄνομα θὰ δώσῃτε τότε εἰς ἐμὲ, τὸν καταστρέφοντα ὀλόκληρον δενδροστοιχίαν τοῦ κήπου μου, ἵνα τὴν μεταθέσω ἄλλου; ὅστις πληρῶ γῆς μίαν λίμνην, ἵνα τὴν κατασκευάσω σκιὰδα; Ἀναμφιβόλως θὰ μοὶ εἰπῆτε ὅτι δὲν ὑπάρχει διαφορά μετὰξὺ τοῦ γείτονός μου καὶ ἐμοῦ. Πόσον ἡ κεφαλή μου, φίλε μου, εἶνε κούφη, καὶ πόσον ἀξιοθρήνητοι εἰσὶν οἱ ἄνθρωποι ἂν μὲ ὁμοιάζουν!

— Ἐὰν σας ὁμοιάζω! μὴ ἀμφιβάλτετε ποσῶς, φίλε μου. Νομίζετε ὅτι ἡ δεσποσύνη Α. Κ... ἣτις ὀραρίζεται ποτὲ νὰ μὴ λάθῃ σύζυγον Ἕλληνα, διότι οἱ Ἕλληνες εἶνε ὀλίγον ἀβρόφρονες καὶ δὲν γνωρίζουν νὰ φερθοῦν πρὸς τὰς κυρίας, ἂν ἐζητεῖτο παρὰ τινος, ἤθελεν ἐξακολουθεῖ νὰ ἐκφράζῃται οὕτω; Ἡ ὁ Κύριος Β... ὅστις κατακρίνει τοὺς ἀριστοκράτας, ἂν εἶχε τὴν σχέσιν τινὸς ἐξ αὐτῶν καὶ ἠδύνατο νὰ τοὺς πλησιάζῃ; Ἡ ἡ Κυρία Μ... ἣτις προσποιεῖται τὴν σόφρονα, καὶ ὁμοῦς στενοχωρεῖται ὁσάκις βλέπει ὅτι δὲν ἀκολουθεῖται ἀπὸ τὰ ὄμματα της; Ὁ! φίλε μου, πάντες ἐσμεν τῆς αὐτῆς ζύμης. Εἰσέρχεται παρὰ τῆ Κ. Π... σὲ δέχεται μὲ τὸ μειδιάμα εἰς τὰ χεῖλη, σὲ ἐπιπλήττει διότι τὸσον καιρὸν τὴν ἐλησημόνησες, σὲ παρακαλεῖ νὰ ἐρχῃσαι συνεχῶς παρ' αὐτῇ καὶ ἀπέρχεται λέγων, τρώντι πόσον ἐφάνην ἀνόητος νὰ λησμονήσω τὸσον καιρὸν τὴν φιλομειδῆ καὶ φιλόφρονα ταύτην Κυρίαν! Ἀλλ' ἐπανάρχεται τὴν ἐπαύριον; σὲ δέχεται μὲ ψυχρότητα, σοὶ ἀπαντᾷ λακωνικῶς, καὶ συνεχῶς θεωρεῖ τὸ ἐντὸς τῆς αἰθούσης της ἐκκερμέες. Εἰγείρεσαι καὶ ἀπέρχεται, ὀραρίζομενος νὰ μὴ ἐπανελάθῃ πλέον καὶ ὁμοῦς μετὰ τινα καιρὸν τὴν ἐπισκεπτεσθαι πάλιν. Βλέπεις τὸν διερχόμενον τὴν στιγμὴν ταύτην ἔξωθεν; Ἰδὲ πόσον εἶνε κατηφής. Εἶνε ὁ Κ. Α... ὅστις ἐγένετο ὁ αἴτιος τοῦ θανάτου τῆς δυστήνου συζύγου του, καὶ ὅστις τώρα τῇ ἐγείρει μαυσωλεῖα καὶ δὲν δύναται νὰ προφέρῃ τὸ ὄνομά της χωρὶς νὰ κλαύσῃ. Πόσον ἡ δυστυχὴς θὰ ἠγάλλετο ἂν πρὸς στιγμὴν ἀνέζη καὶ ἔβλεπε τὰ δάκρυα ὅσα εἰς τὴν ἀνάμνησίν της χύνει ἐκείνος, εἰς τοῦ ὁποῖου

τοὺς ὀφθαλμοὺς δὲν ἀνέγνωσέ ποτε εἰμὴ τὸν θυμὸν, καὶ ἀπὸ τὰ χεῖλη τοῦ ὁποῖου δὲν ἤκουσεν εἰμὴ ὕβρεις!

— Βλέπεις λοιπὸν, φίλε μου! Τοιοῦτος ὁ ἄνθρωπος· καλὸς καὶ συνάμα κακὸς, δίκαιος καὶ συνάμα ἄδικος, εὐθυμὸς καὶ μελαγχολικὸς, εὐεργέτης καὶ ἄρπαξ, ἐπιτάττων ἄλλου καὶ διοικούμενος εἰς τὸν οἶκόν του ἀπὸ τὸν ὑπηρέτην, περιφρονῶν ἄλλου μυρίων βολὰς τηλεβόλων καὶ ὁμοῦς τρομάζων εἰς τὴν πτώσιν ἐνὸς ποτηρίου. Ὁ Ἐκκλησιαστὴς ἔλεγε «Ματαιότης ματαιότητων!» καὶ ἐγὼ λέγω «Ἀντίθεσις ἀντιθέσεων!» ὅπερ εἶνε ταυτόσημον. Πλὴν τί νὰ κάμωμεν; Ἄς γελῶμεν μὲ τὰς ἀδυναμίας μας, ἃς χειροκροτῶμεν διὰ τὰς καλὰς πράξεις μας, ἃς μὴ ἐκπληττώμεθα, καὶ πρὸ πάντων ἃς συγχωρῶμεν.

— Εἴσθε, φίλε μου, πολὺ ἐπιεικῆς, λέγει ὁ εἰς.

— Διότι, ἀπαντᾷ ὁ ἕτερος, ἐγνώρισα καλλίτερον ὑμῶν τὴν ζωὴν.

ΑΛ. Ι. ΣΤΑΜΑΤΙΑΔΗΣ.

ΤΙΝΑ ΠΕΡΙ ΚΙΝΑΣ.

(ὑπὸ Ι. Ν. ΛΕΒΑΔΕΩΣ, κατὰ τὸν J. J. AMPÈRE.)

Α'. ΠΟΛΙΤΕΙΟΓΡΑΦΙΑ.

Πρὸ διακοσίων ἡδὴ ἐτῶν ἐξερευνᾶται ἡ ἐσωτερικὴ κατάστασις τῆς Κίνας. Ἐκ δὲ τῶν περὶ αὐτὴν ἐνασχοληθέντων, οἱ μὲν ἱεραπόστολοι ἔκλινον πάντοτε εἰς ὑπερβολὰς, ἄλλοι δὲ τοῦναντίον ἐσπούδασαν νὰ ἐξευτελίωσιν τὴν ἀρχαιοτάτην ταύτην χώραν καὶ τὸν φιλοπονώτατον αὐτῆς λαόν, τὸν ἀντίποδα, οὕτως εἰπεῖν, πάντων τῶν λοιπῶν ἐπὶ τῆς γῆς.

Αἱ κακίαι καὶ αἱ ἀρεταὶ τῶν ἀπογόνων τῆς ἀρχαίας Σηρικῆς (1) ἀπεδόθησαν εἰς τὸ κλίμα παρὰ πολλῶν· ἀλλ' ὑπάρχει ἤδη ἱκανῶς ἀποδεδειγμένον ὅτι ὁ τόπος δὲν ἐνεργεῖ τοσοῦτον ἐπὶ τῶν ἀνθρώπων, ὅσον ἡ Κυβέρνησις, ἡ θρησκεία καὶ ἡ ἀνατροφὴ των· καθὼς λέγει καὶ Κινέζος τις ποιητῆς, ὁ Λιέου-σού: «Οὐδὲν κλίμα τιθασσεύει τὸν τίγριν, οὔτε ἀνδρίζει τὸν λαγῶν.»

Αἱ περὶ χρονολογίας τῆς Κίνας διατριβαὶ θεωροῦνται σπουδαῖαι καὶ λόγου ἄξιαι, κἂν περιέχωσι τινα σφάλματα· τὴν δὲ φυσικὴν καὶ γεωγραφικὴν της ἐκθεσιν διεπραγματεύθησαν πολλοί. Συντελοῦσι δὲ εἰς τὸ ἐσφαλμένον πρὸς τὴν κρίσιν καὶ ἀκρίβειαν καὶ οἱ Σῆρες εἴτε Κινέζοι αὐτοὶ, ὡς κομπορρήμονες καὶ ὑπὸ ἐκτόπου ἐθνικῆς περιφιλαυτίας νικώμενοι.

Σποράδην ὁμοῦς περιέγραψαν πολλὰ ἀξιάκουστα νεώτεροι περιηγηταί, ἐν οἷς ὁ διαβόητος Ἄβελ Ρεμουζάτος, ὅστις ἐνησχολήθη ἐξαίρετως εἰς τὸν κλάδον τοῦτον τῆς Ἀσιατικῆς φιλολογίας. Ὅθεν ἐξ αὐτοῦ μάλιστα ἐραυρίζομεθα τὴν ἀκόλουθον περὶ Σηρῶν σύνοψιν.

Ἡ Κίνα, παραφθορὰ τοῦ Τσιν, λέγεται οὕτω παρὰ τινα αὐτοκράτορα βασιλεύσαντα 256 ἔτη πρὸ Χρ. Οὐ-

(1) Νομίζω ὅτι ἡ Κίνα ἐλέγετο κατὰ τοὺς ἀρχαίους (Πλίνιον, Πτολεμαῖον κτλ.) Σῆρες, παρὰ τὸ σὲ ἢ σερ τὴν μεταξὺ· οἱ δὲ Σῆρες ἦσαν εἰς τὴν χώραν τῶν σημερινῶν Βερμάνων.

τως έμαθον αυτήν προφερομένην οί Πορτογάλλοι πρώτοι παρά τών Μαλαισίων ναυκλήρων, οίτινες την εγνωρίζον 360 έτη πρό Χρ.

Έχει μήκος 1400 λευγών από του Κασγάρου προς δυσμάς μέχρι του άκρωτηρίου Λεσσέψ προς ανατολάς, και 760 πλάτος από τόν όρος Δάβα προς άρκτον μέχρι της παραλίου πόλεως Λούι-Γουεού προς νότον· τά δε παράλια εκτείνονται εις επέκεινα τών 1000 λευγών.

Η γεωμετρική επιφάνειά της υπολογίζεται 674,000 τετραγωνικών λευγών, σχεδόν τόν 1/10 της οικησίμου γης. Υπερβαίνει άρα την Ρωμαϊκήν αυτοκρατορίαν, όποία ήτο επί Τραϊανού, και την του Αλεξάνδρου, και την Ευρώπην όλην· ελαττούται όμως της Ρωσσίας, ήτις υποχωρεί τούναντίον εις την Κίναν κατά τόν πληθυσμόν, τόν πλοῦτον και τάς τέχνας.

Εις τάς μακράς διαστάσεις ταύτας περιλαμβάνονται και τόποι πολλοί υποτελείς της Κίνας, οίον τόν κυρίως Θουβέτ, τόν Βουτάν, τόν μικρόν Θουβέτ, ή μικρά Βουχαρία, ή Ούγουρία, ή Καλμουκία ή Μογγολία δυτική, ή Μογγουζ, ή Μαντσουρία, τόν Ταγγουτ, ή χερσόνησος Κορέα, ή νήσος Σεγαλλιέν, ή Φορμόζα κτλ.

Εκ τούτων ή Βουχαρία υπήρξεν ή πατρίς τών αρχαίων Σκυθών της Ασίας, κατά τόν Ηρόδοτον και Στράβωνα, οίτινες εύρίσκονται νύν διεσκορπισμένοι εις την Ταυρικην χερσόνησον (Κριμαίαν), την Περσίαν, τάς περι τόν Καύκασον χώρας και την Σιβηρίαν.

Οί Κινέζοι άνήκοντες, ως φαίνεται, εις την Μογγολικήν είτε κιτρίνην γενεάν, άναμειγμένην μετά ποικιλίας τινός τών γενεών Ινδικής και Μαλαισιικής, αίτινες προήλθον ίσως από συνδυασμόν της Αιθιοπικής και της λευκής ή Σκυθικής, άπόλεσαν μόν τόν πολεμικόν χαρακτήρα τών προγόνων των Μογγόλων, αλλά κατεστάθησαν έμπορικοί, βιομήχανοι, μικρολόγοι περί τάς φιλοφρονήσεις και δεξιώσεις· έχουν δέ πολλήν όμοιότητα και μετά τών Αιγυπτίων κατά τε τόν ήθος και τάς θεσμοθεσίας. Οί έμπορευόμενοι εξ αυτών, είτε παράλιοι, όμιλοῦσιν εκ τών ξένων γλωσσών μάλιστα την Πορτογαλικήν, Ισπανικήν, Αγγλικήν και Μαλαισιικήν.

Διαιρούνται δέ εις τέσσαρας τάξεις: τούς λογίους, τούς γεωργούς, τούς χειρώνακτας και τούς έμπόρους.

Δέν υπάρχει παρ' αυτοίς κληρονομική ευγένεια, άλλ' έκαστος τιμάται κατά την άτομικήν του αξίαν. Ο δοξασθείς μάλιστα εκ τών πράξεών του εξευγενίζει και τούς προγόνους του. Μόνον άπολάουσι δικαιωμάτων κληρονομικών ο αυτοκράτωρ και οί εκ της οικογενείας του ήγεμόνες, εκτός τών άπογόνων του μεγάλου νομοθέτου των Κουφουκίου, εις τιμήν του όποίου και νχούς άνήγειρον.

Ως υπέρτατος κυριάρχης τιμάται ο αυτοκράτωρ, όστις λέγεται και υίός του ήλιου.

Τόν πολιτεύμα υπάρχει δεσποτικόν μετά πατριαρχικών τινών θεσμών και κανόνων του Κουφουκίου. Συγκιρνάται όμως ή άπόλυτος εξουσία υπό δικαίων εν γένει νόμων, του προνομίου υπερ έχουνί τινες δικασταί του υποβάλλειν πρακτηρήσεις, και της εκλογής τών αρχόντων, είτε δημοσίων λειτουργών, πάντων εκ της τάξεως τών λογίων. Ο αυτοκράτωρ της Κίνας περιφρουρείται υπό βαδούχων και δορυφόρων, καθώς και οί υπάλληλοι αυτού, και άπαι-

τεί άπερίοριστον σέβας· όθεν, άν κατά τύχην άπαντήσας τις αυτόν, δέν πέση πρηγής στρέφων τά νώτα προς αυτόν, τιμωρείται διά θανάτου.

Η Κυβέρνησις συγκροτείται υπό εξ υπεράτων ύπουργείων· άλλ' οί σύμβουλοι υπόκεινται και αυτοί πλημμελοῦντες εις τάς αυτάς ποινάς, εις τάς όποίας υποβάλλεται και ο φιλος αυτός άγθοφόρος.

Αί τιμωρίαι δέν αναλογούσι παντελώς προς τόν βάρος του εγκλήματος. Ο ποινικός τών Κινέζων νόμος έχρημάτισεν ο τύπος του Δρακοντείου, άλλ' ή αυστηρότης αυτού κολάζεται πολύ περί την εκτέλεσιν.

Η επανάστασις επιφέρει την τιμωρίαν ολοκληρου της οικογενείας.

Τόν διαζύγιον γίνεται εύκολότατα· ο σύζυγος δύναται να τόν ζητήσει 1) διά στείρωσιν της γυναίκης· 2) μοιχείαν· 3) κακολογίαν· 4) κλοπήν· 5) ζηλοτυπίαν· 6) λέπραν· 7) άρησιν να υπηρετήσει τόν πενθερόν ή την πενθεράν. Άπαγορεύεται εις την γυναίκα να ζητήσει διαζύγιον, άλλ' αυτή επικαλείται την διάστασιν δι' αϊσίσεις, μαστιγώσεις, κτλ.

Τόν έσωτερικόν έμπόριον γίνεται δραστηριώτατον, τόν δε έξωτερικόν ελίγον· ούτω π. χ. εξάγεται τέιον υπό τών Αγγλων 50 εκατομμυρίων μόνον αξίας, εισάγεται δέ ύπιον 45 ή 50.

Ούτε εις την Αγγλίαν εύρίσκεται τοσοῦτος πατριωτισμός και τοσαύτη φιλοπονία όσον εν Κίνα· άλλ' άντι τών αρετών τούτων οί Κινέζοι κατηγοροῦνται ως άκόλαστοι, κερδαλέοφρονες, ψεύσται, άπατεώνες, και άγενεϊς ή άνάνδροι.

Β'. ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ.

Σπάνιοι εύρίσκονται οί μη γνωρίζοντες να αναγινώσκωσι και να γράφωσι Κινέζοι.

Η γλώσσά των κατ' αρχάς ήτο ίερογλυφική, νύν δε μετεβλήθη εις μονοσυλλαβικήν· όθεν έχει χαρακτήρας ιδεογραφικούς και 340 συλλαβάς, αί όποίαι, έξαπλώς προφερόμεναι, παριστάνουσι πάντοτε διάφορον έννοιαν και άποτελοῦσι 4200—1300 λέξεις.

Ούτω, κατά τόν Ρεμουζάτ, δι' ενός μόνου ήχου ο Κινέζος εκφράζει τόν πράγμα άμέσως· τά δε σημαία, είτε οί χαρακτήρες του, δέν εμφαίνουσι φωνήν, άλλ' όμοιάζουσι με τά αριθμητικά σύμβολα 2, 3, 4, τά όποία άμα ιδωμέν έννοοῦμεν εύθως τόν δύο, τρία, τέσσαρα· ώστε οί Κινέζοι εικονίζουσι τά άντικείμενα ως δι' αριθμών. Όθεν πολλά Ασιατικά έθνη, άλλας γλώσσας λαλοῦντα, μεταχειρίζονται τά Κινεζικά γράμματα, καθώς πάντες οί λαοί της Ευρώπης μεταχειρίζονται τούς αυτούς Αραβικούς χαρακτήρας, άν και όμιλώσι διάφορους γλώσσας.

Όσον αί λέξεις υπάρχουν ελιγάριθμοι, τόσον επληθύνθησαν τά σημαία της γραφής μέχρι δηλ. 1,000,000. Αλλ' εξ αυτών πολλά ίσοδυναμοῦσιν ως συνώνυμα· άλλα δέ ως αρχαϊκά έξέπεσον εις άχρηστίαν, ώστε μόνον χιλιάδων τινών ή γνώσις άρκεί εις την άνάγνωσιν· ή δε σπουδή τούτων δέν άπαιτεί πολλούς κόπους, διότι οί ριζικοί, είτε πρωτότυποι, δέν υπερβαίνουσι τούς 200. Τοῦτο δέ άποδεικνύει πόσον ελίγας ιδέας και χρείας είχε κατ' αρχάς τόν έθνος· επτά π. χ. μόνον σημαία παριστάνον τά ουράνια άντικείμενα, έλειπε δέ σημείον εις παράστασιν άφη-

ρημένης ιδέας, οίον της του Θεού· εύρέθη όμως άλλο ει- κονικόν του κακού δαίμονος. Όστε εκ τούτου εξαγεται πόσον οί Κινέζοι ήσαν, εκτός τών άλλων, και δεισιδάιμονες.

Κατά τάς αρχάς του αιώνος τούτου ή Κινεζική γλώσσα ήτο πάντη άγνωστος εις την Γαλλιαν· όθεν προσε- κλήθη τώ 1809 Γερμανός τις Hager καλούμενος προς σύνταξιν λεξικού, τόν όποϊόν όμως δέν κατώρθωσε. Τότε ο Ρεμουζάτ συνέλαβε τόν σκοπόν να σπουδάση την γλώσσαν ταύτην αυτοδιδάχτος, δηλ. ούχι μόνον άνευ διδασκαλου, άλλα και λεξικού και γραμματικής. Καταγινόμενος όμως κυρίως εις την ιατρικήν, μέρος της νυκτός μόνον είχαν αφιερωμένον εις την μελέτην ταύτην. Μετά πέντε ή έξη έκτοτε ο σοφός ούτος εξέδωκε δοκίμιον της Κινεζικής, όπου φαίνεται του έμελλέ ποτε να καταντήσει. Εν αυτώ δέ εκτός τών άλλων σημειοί και γράμματα τινα συμβολικά σύνθετα, οίον μίγγ= φως, συγκείμενον εκ δύο άλλων του ήλιου και της σεληνης· σχού= βιβλίον, εκφραζόμενον διά χαρακτήρος συνθέτου εκ δύο, του εκφραζόντος δηλ. την γραφίδα και του τόν λόγον, ως άν έλεγέ τις, ζωγραφητός λόγος· ιού= όργή, εκ δύο χαρακτήρων, του σημαίνοντος τόν δούλον και του την καρδίαν, διότι ή όργή προέρχεται από καρδίαν δούλην του πάθους. Εκτός δέ τούτων οί Κινέζοι, προσιθόντες μόριόν τι εις τόν τέλος τών άκάμπτων, ούτως ειπείν, και ακλίτων λέξεων, όσας μεταχειρίζονται, διδούσιν εις αυτάς την δύναμιν της καταλήξεως τών πτώσεων, τών χρόνων, τών προσώπων, τών προθέσεων.

Μετά ταῦτα εδημιουργήθησαν δύο καθέδραι των δύο προκειμένων νέων φιλολογίων· ο δε Ρεμουζάτ, προλογίζων εις τόν Γαλλικόν λυκειον τόν μάθημά του, παρέστησε πόσον ή σπουδή της Κινεζικής ήτο περίεργος και διά την ποιήσιν και διά την ιστορίαν περισσότερον, ως περιλαμβάνουσαν τά συμβεβηκότα 40 αιώνων και διάφορον άλλων της Ασίας λαών, Ιαπωνιτών, Κορεατών, Ταρτάρων, Θουβετών κτλ. Αμέσως δ' έπειτα και βιβλιοθήκη Κινεζική συνεκροτήθη εν Παρισίοις εκ 5000 τόμων, και ο κατάλογος αυτών εξεδόθη εις τόν Γαλλικόν παρ' αυτού του Ρεμουζάτ, καθώς έπειτα μετεφράσθη και μυθιστόρημα τι Αί δύο εξ αδελφαι, παριστάνον ζωγραφικώς τά ήθη τών Κινέζων. Αυτότι βλέπομεν τόν άνετον και θηλυπρεπή βίον εις τάς ανωτέρας τάξεις· τούς λογίους εν μέσω βιβλίων και άνθέων και άρωμάτων στιγουροῦντας ενταῦθα και πίνοντας, ή φιλοφρονουμένους δι' υποκλίσεων άτελευτήτων μέχρις εδάφους· ένιοι δέ υπό τόν προσωπίον των τοιαῦτων περιποιήσεων και χαριεντισμών κρύπτονται και ενεργούσι τά άγενέστατα πάθη, εκτελείται δέ ή επιβουλή άνεπικισθήτως. Παντού παρατηρείς την επιτίδευσιν, την στάθμην και την προμελέτην εις τάς έννοιάς, εις τούς λόγους, εις τούς τρόπους και εις τάς κινήσεις· εν γένει δέ ψυχρότητα φλεγματικήν υπερβάλλουσαν, ως άν μη ήσαν οί άνθρωποι αυτοί εκ σαρκός και οστέων, άλλ' εκ κεράμου και ξύλων. Ούτως ή κοινωνία διατηρείται πρό αιώνων ακίνητος, ή δέ πολιτική εξουσία περιορίζεται ούχι υπό κλήρου ή άριστοκρατικής ευπατριδών, ως ήδη ειρηται, άλλ' υπό συστήματος λογίων νεοφανών δι' ήθικης τινος και πολιτικής ενταῦθα δογματολογίας συνδεδεμένων, προσλαμβανόμενων δέ εις τόν σώμα μετά προηγηθείσαν εξέτασιν της παιδείας των. Εν τούτοις ή καλλονή θέλγεται

υπό του θύλου της τοιαύτης δοκιμασίας και στιγουργίας τών Μανδαρίνων, καθώς αλλαχού υπό της άνδρίας και τών πολεμικών κατορθωμάτων.

Γ'. ΕΠΙΣΤΗΜΑΙ ΚΑΙ ΤΕΧΝΑΙ.

Ως ιατρός ο Ρεμουζάτ δέν διευκρίνησε πολύ τά της ιατρικής τών Κινέζων, προσωχθισμένος ίσως υπό τών δεισιδαιμονιών, αί όποίαι εις τάς συνταγάς των άναμειγνύονται. Λέγεται δέ ότι οί Κινέζοι εξησκήθησαν τοσοῦτον εις την εξέτασιν τών σφυγμών, ώστε παραδέχονται μυρίας αυτών ποικιλίας, και διά μόνης της θεωρίας ταύτης αναγνωρίζουσι την κατάστασιν και τών έσωτερικών όργάνων· άλλ' ο Ρεμουζάτ διέγραψε τόν περικινισμόν, είτε τόν τρόπον, καθ' όν οί Κινέζοι εμπήγουσι λεπτάς βελόνας εις τά οδυνώμενα του σώματος μέρη.

Ότι λίθοι πίπτουσιν από της ατμοσφαιρας ήμισθη- ταιτο μέχρι τούδε, ή μάλλον ούδεις έπίστευεν· άλλ' τόν πράγμα άπεδείχθη ήδη ως βέβαιον. Θαυμάζομεν δέ ότι περι τούτων γίνεται λόγος και εις τά χρονικά τών Κινέζων, επειδή αναφέρει εξ αυτών ο Ρεμουζάτ πολλά παλαιά και νεώτερα παραδείγματα, εξ ών τινα αναβαίνουσι μέχρι τών χρόνων της κτίσεως της Ρώμης.

Ηγνοεϊτο μέχρι τούδε πόθεν οί Καλμουκοι, ποριζόμενοι τόν άμμωνιακόν άλας, τόν μεταφέρουσιν εις άπασαν την Ασίαν· άλλ' έρωτηθείς περι τούτου παρά τινος γαιωλόγου ο Ρεμουζάτ, εύρεν εις την Κινεζικήν έγκυκλοπαιδείαν δύο όρη πυρίπνοα, υποκαίόμενα εν μέσω της Ασίας, 400 λεύγας δηλ. μακράν τών παραλίων, όπου υπετίθετο ότι συνήθως εύρίσκονται τά τοιαῦτα μεταλλεύματα.

Θαυμάζομεν ότι οί Κινέζοι γνωρίζουσι τάς έγκυκλοπαιδείας, άλλ' έχουνι μάλιστα και πολλάς· ως αξιολογώτατη δέ πασών θεωρείται ή εκδοθείσα εις την Ιαπωνίαν, της όποίας ο Ρεμουζάτ έδωκε πλήρη αναλυτικόν τών περιεχομένων άρθρων πίνακα.

Τά τοιαῦτα βιβλία αναφαινονται εις δύο πάντη αντιθέτους περιόδους του βίου τών εθνών, δηλ. κατά τούς πρώτους χρόνους και κατά τούς τελευταίους, σχεδόν όμοίως. Διότι επί μόν της άμαθείας αισθανόμεθα την χρείαν να συμπεριλάβωμεν πάσας τάς γνώσεις· όταν δέ αί επιστήμαι υπάρχουν ήδη ανεπτυγμέναι, έχουνι άνάγκην να τά συνοψίσωμεν. Ούτω τά αρχαιότατα τών λαών βιβλία περιέχουσιν όλον τόν υπάρχοντα θησαυρόν τών γνώσεων υπό θρησκευτικόν τι κάλυμμα και εις ποιητικόν ύφος, όπου ως εν χωνευτηρίω τά πάντα συγγέονται και άναμειγνύονται. Όθεν αρχόμεθα πάντοτε εκ της γενικής έπόψεως του άθροίσματος, έπειτα δέ μεταβαίνομεν εκ τών καθόλου εις τά καθ' έκαστα· άφού δέ άνερευνησωμεν κατ' ήλιαν πάντα τά μέρη, συμπηγνύομεν αυτά εις κοινόν τι οικοδόμημα, τόν όποϊον έχομεν τέως διαλελυμένον, ώστε εις τε τόν τέλος και την αρχήν χρησιμεύουσιν όμοίως σχεδόν αί έγκυκλοπαιδείαι.

Τούτο συνέβη και κατά τόν μεσαιώνα, διότι ή εποχή αυτή ήτο κοιτις νέας κοινωνίας και τάφος συνάμα της αρχαίας και εκλειπούσης ήδη. Όθεν τότε μάλιστα έποπλαπλασιάσθησαν και έγκυκλοπαιδικά συγγράμματα, όνομασθέντα πομπωδέστερον ποτέ μόν θησαυρός, ποτέ δέ εικόνας του κόσμου και θέατρα της φύσεως· αυτό- θι δέ εύρίσκοντο άποτεταμειυμένοι άπασαι αί τών προ-

γόνων μαθήσεις. Ἀλλ' εἰς τοιαύτην τινὰ κατάστασιν εὐρίσκονται καὶ οἱ Κινέζοι, ἡ δὲ ἐπιστήμη των φαίνεται καὶ νηπιώδης ἐνταύτῃ καὶ γρηραὶά κατά τινὰ λόγον, τὸ μὲν πρῶτον ὡς περιορισμένη καὶ ἀτελής, τὸ δὲ δεύτερον ὡς ἀρχαιοτάτη, ὅσον τὸ ἔθνος. Καὶ οὕτως ἔχουσα ὅμοια ἢ ἐγκυκλοπαιδεία τῆς Ἰαπωνίας τιμᾶται ὡς πανδέκτης παντοδαπῶν ἐπιστημονικῶν, φιλολογικῶν καὶ τεχνικῶν γνώσεων, ἐκ τοῦ ὁποίου καὶ ἡμεῖς αὐτοὶ ἠδυνάμεθα πολλὰ ὠφελίμως νὰ ἀρυσθῶμεν. Συγκροτεῖται δὲ ἐξ ὀγδοήκοντα τόμων ὀγκωδεδστάτων ὀκταπύχου μεγέθους, ὅπου ἕκαστον πρᾶγμα εὐρίσκεται εἰκονισμένον, φέρει δὲ παρακείμενον τὸ ὄνομα εἰς τὴν Κινεζικὴν καὶ Ἰαπωνικὴν καὶ ἄλλας ξένας (τῆς Εὐρώπης) γλώσσας. Ἡ δημοσία βιβλιοθήκη τῶν Παρισίων ἔχει τὴν ἐγκυκλοπαιδείαν ταύτην.

Οἱ Κινέζοι ἐνόησαν ἤδη ἐκ πολλοῦ τὴν λογικότητα τῆς ὑπὸ τοῦ Λινναίου κατὰ πρῶτον εἰσαχθείσης ὀνοματολογίας εἰς τὰς φυσιογραφικὰς ἐπιστήμας. Καθὼς δὲ ἡμεῖς, προσδιορίζοντες τὰ ἄτομα τινος γένους διὰ κοινῆς οὐσιαστικῆς, διακρίνομεν τὰ εἶδη δι' ὀνόματος ἄλλου οὐσιαστικῆς ἢ ἐπιθέτου προστιθεμένου, καὶ λέγομεν canis vulpes, canis leo, rosa canina, viola tricolor, κτλ. ἔχουσι καὶ αὐτοὶ χαρακτηριστικὰς γραφικὰς τὰ εἶδη ἐκφράζοντας. Οὕτως, ὅταν θέλωσι νὰ σημάνωσι τὸν λύκον καὶ τὴν ἀλώπεκα, σχηματίζουν δύο γράμματα ἐκ δύο μερῶν σύνθετα, ἐξ ὧν τὸ μὲν κοινὸν παριστάνει τὸν κύνα ὡς τύπον, τὸ δὲ μερικὸν τὸ εἶδος. Ἐκτὸς ὅμως τούτου, περιλαμβάνοντες ἐν συνόψει τὰς ἀναλογίας τῶν ὄντων, ὑπάγουσι τὸν λύκον, τὴν ἀλώπεκα, τὴν ἰκτίδα καὶ τὰ ἄλλα σαρκοφάγα εἰς τὸν κύνα, τὰ διάφορα εἶδη τῶν αἰγῶν εἰς τὸ πρόβατον, τὰς κεμάδας (ἀντιλόπας), τὰς δορκάδας, τοὺς δασύποδας, τὸν μοσχόφορον βοῦν εἰς τὴν ἔλαφον, τὰ ἀναμνησκόμενα εἰς τὸν βοῦν, τὰ τρωκτικὰ εἰς τὸν μῦν, τὰ παχύδερμα εἰς τὸν χοῖρον, τὰ μόνουχα κτλ. εἰς τὸν ἵππον.

Τί πλεῖστον κατὰ τοῦτο ἐπραξάν ὁ Λινναῖος, ὁ Κυβιέ καὶ ὁ Ζουσιώ;

Οἱ Κινέζοι σημαίνουσι τὰ ἔντομα δι' ὀνόματος, παριστάνοντες αὐτὰ ὡς φέροντα ἔξωθεν τὰ ὄστα, καὶ συγχεόμενα μετὰ τῶν διαφόρων μαλακοστράκων. Ἡ συγκριτικὴ ἀνατομία ἀποδεικνύει ὀρθὸν καὶ τὸν ὄρον τοῦτον.

Οἱ Κινέζοι ὑπερβαίνουσι τοὺς Εὐρωπαίους κατὰ τὴν μεταξουργίαν, τὴν κεραμικὴν ἐν γένει, μάλιστα δὲ τὴν τῶν μυρρίνων λεγομένων ἀγγείων εἴτε φαρφουρίων, τὴν κατασκευὴν τοῦ μέλανος καὶ ἄλλων χρωμάτων· μόνον δὲ γνωρίζουσι τὴν καλλιέργειαν τοῦ τεύου. Μετεχειρίζοντο δὲ ἐκπαλαί τὸν πολοδείκτην, εἴτε τὴν μαγνητικὴν πυξίδα, τὸ χαρτονομίσμα, τὴν τυπογραφίαν, τὴν πυρόκωνιν καὶ τὰ ἐξ αὐτῆς ἐμπρηστήρια μηχανήματα κτλ. ὀνομάζοντες τὴν κινητὴν πυραυλοστιχίαν κεραυνοβόλους ἀμάξας.

Ἐκ τούτων ὁ πολογνώμων, εἴτε ἡ μαγνητικὴ πυξίς, μετεκομίσθη εἰς τὴν Εὐρώπην βεβαίως ὑπὸ τῶν Ἀράβων, τῶν ὁποίων πλοῖα, ἀναγκόμενα ἐκ τῆς Ἐρυθρᾶς Θαλάσσης, εἴτε τοῦ Ἀραβικοῦ κόλπου, παρέπλεον τὰ παράλια τῆς Ἰνδίας, ὅπου συνηντῶντο μετὰ τῶν Κινεζικῶν ὀκλάδων. Ἡ πυρόκωνις ὅμως καὶ ἡ τυπογραφία ἤλθον πιθανότατα διὰ ξηρᾶς.

Ἀλλὰ πῶς αἱ ἐφευρέσεις αὐταὶ δὲν διεκοινώθησαν εἰς τὴν Ῥωσσίαν ἐπὶ τῶν Μογγολικῶν πολέμων, ὅτε ἠῤῥη-

σεν ἡ κοινωμία τῆς Ἀσίας καὶ τῆς Εὐρώπης; Πῶς δὲ καὶ ὁ Βενετὸς Μαρκόπολος, ὅστις, εὐνοούμενος παρὰ τοῦ αυτοκράτορος τῆς Κίνας, περιώδευσε πολλοὺς τῆς ἐπικρατείας τοῦ τόπου καὶ ἀνέφερε πρὸς αὐτὸν τὰς ἰδέας του, ἀπεσιώπησε παντελῶς τὴν τυπογραφίαν εἰς τὴν ἔκθεσιν, τὴν ὁποίαν κατέλιπε; Προσθετόν δὲ καὶ τοῦτο, ὅτι ἡ τέχνη αὕτη προώδευσε πολὺ εἰς τὴν Εὐρώπην ἀφ' ἧτου ἐπενοήθη ἢ ἀπλῶς εἰσήχθη παρὰ τοῦ Γερμανοῦ Γουττεμβέργου· διότι ἀπὸ ξυλίνων σανίδων, εἴτε πινάκων, ὅπου ἦσαν τορευτὰ τὰ γράμματα, ὕστερον ταῦτα κατασκευαζόμενα μεταλλικὰ ἐχωρίσθησαν καὶ ἤδη συνάπτονται εἰς ἐν διὰ τὴν σύνθεσιν τῆς λέξεως, ἐνῶ οἱ Κινέζοι διατηροῦσι μέχρι τοῦδε τὸν αὐτὸν ξυλογραφικὸν τρόπον.

(Ἔπεται τὸ τέλος.)

ΟΡΑΤΙΟΣ ΒΕΡΝΕ.

Οἱ μεγάλοι ἄνδρες εἰσὶ κτῆμα ὀλοκλήρου τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, καὶ οὐδὲν ἔθνος δύναται δικαίως νὰ καυχῆθῃ διότι εἶδεν αὐτοὺς ἐξερχομένους ἀπὸ τῶν σπλάγχχνων του. Διὰ τοῦτο ὅταν ἡ γῆ ἀνοίγῃ τοὺς κόλπους της ὅπως δεχθῇ τὸν νεκρὸν, ἐν ᾧ ἐσκήνωσεν ἡ μεγαλοφυΐα, ἕκαστος δικαιούται νὰ ρίψῃ ὀλίγα ἄνθη ἐπὶ τοῦ κλειομένου τάφου του. Τὸ καθ' ἡμᾶς, νομίζομεν ὅτι ἀποτίομεν τὸν εἰς τὴν καλλιτεχνικὴν μεγαλοφυΐαν φῆρον, παραθέτοντες ἐνταῦθα μετὰ τῆς εἰκόνας σύντομον βιογραφίαν τοῦ μεγάλου καλλιτέχνου, οὗ τὸν θάνατον ἀνήγγειλον ἐσχάτως ἅπασαι τῆς Εὐρώπης αἱ ἐφημερίδες.

Ὁ Οράτιος Βερνέ ἦν τέκνον τοῦ III αἰῶνος, τοῦ γεννησαντος τοσοῦτους μεγάλους ἄνδρας. Ἡ γραφικὴ εἶχε μεταβῆ ὡς κληροδότημα εἰς αὐτὸν, διότι πλεῖστοι τῶν συγγενῶν του διέπρεψαν εἰς τὴν ὀραϊκὴν ταύτην τέχνην. Ἐνεκα μάλιστα τῆς καλλιτεχνικῆς ἀξίας των ἐδόθη αὐτοῖς οἰκῆμα ἐντὸς τοῦ μεγαλοπρεποῦς Λούβρου, ὅπου εἶδε τὸ φῶς τῆς ἡμέρας καὶ ὁ ἡμέτερος Οράτιος τὴν 30 Ἰουνίου τοῦ 1789 ἔτους. Ὑπὸ τοιοῦτους ἀγαθοὺς οἰωνοὺς γεννηθεὶς, εἶδειε λίαν πρωΐμως τὴν πρὸς τὴν γραφικὴν ἐφροσιν καὶ ἐπιτηδειότητά του, καὶ οἱ συγγενεῖς τοῦ Οράτιου ὑπῆρξαν οἱ πρῶτοι διδάσκαλοί του. Εἶχε σπουδάσει τὴν γραφικὴν ἐν τῷ ἐργαστηρίῳ τοῦ τε πατρὸς καὶ πάπου του, καὶ μολονότι οὐδέποτε ὑπηρετήσεν ὡς στρατιώτης, ἠρέσκετο ὅμως πολὺ εἰς τὰς μάχας, καὶ εἰς τὰς γραφὰς μαχῶν καὶ πολέμων ἐπεδόθη κυρίως, καὶ εἰς τὸ εἶδος τοῦτο προέκοψε θαυμασίως μετὰ ταῦτα. Κατὰ τὴν κρίσιν τῶν ἰκανῶν νὰ κρίνωσι τοιαῦτα καλλιτεχνικὰ ἔργα, ἐθεωρήθη ὡς κάλλιον παντὸς ἄλλου δυνάμενος νὰ ἐμφυσᾷ τὴν ζωὴν εἰς τοὺς πίνακάς του, καὶ νὰ διαθέτῃ πολυπληθεῖς σειρὰς ἀντικειμένων μετὰ τῆς ἀπαιτουμένης τάξεως καὶ ἁρμονίας. Διὸ καὶ εἰς τοὺς πίνακάς του ἡ ζωὴ πλεονάζει, ἡ ἀτμοσφαῖρα ὑπάρχει ἐν ἀφθονίᾳ καὶ οἱ ἐν τῷ μαγικῷ ἐκείνῳ κόσμῳ ὄροντες ἀναπνεύουσιν ἐλευθέρως.

Ὁ Οράτιος Βερνέ κατέστη λίαν δημοτικὸς ἐν Γαλλίᾳ, διότι ἐζωγράφησε τὰς μάχας ἐκεῖνας, αἵτινες ἐδόξασαν τὸ Γαλλικὸν ἔθνος, ὡς ὁ Πολύγνωτος ἐζωγράφησεν ἐντὸς τῆς ἀριστερᾶς τῶν προπυλαίων πτέρυγος τὰς κατὰ τῶν

ΟΡΑΤΙΟΣ ΒΕΡΝΕ.

βαρβάρων ἐν Μαραθῶνι νίκας τῶν Ἑλλήνων. Δικαίως δὲ ὀνομάσθη ὁ Βερνέζερὸς τῆς γραφικῆς, καθότι ἀπληθάντισε διὰ τῆς γραφίδος του ὅτι ὁ Βερνέζερὸς ἐψάλλε μετὰ τοσαύτης χάριτος ἐπὶ τῆς λύρας του· τοὺς θριάμβους, δηλαδὴ, τῆς Ἰππατείας καὶ τῆς πρώτης Αὐτοκρατορίας.

Αἱ πολεμογραφίαι, αἱ κατέλιπεν ὁ Οράτιος, εἰσὶ τόσον πολλαί, ὥστε ἀδύνατος καταντᾶ ἡ ἀπαριθμησις των· διότι ὁ καλλιτέχνης οὗτος ἦν ἀκούρατος, καὶ οὐδεμία ἄλλη γραφίς διέτρεχεν ἀσφαλέστερον καὶ ὀρητικώτερον ἐπὶ τοῦ ὑφάσματος ὡς ἡ ἰδική του, οὐδέποτε δὲ γονιμότης ζωγράφου ὑπῆρξε τοσοῦτον ἀνεξάντλητος. Γενικῶς θεωρούμενα τὰ ἔργα τοῦ καλλιτέχνου τούτου, ἀπέχουσιν ἴσως πολὺ τοῦ ἰδανικοῦ τύπου· εἶνε ὅμως φυσικά, καὶ κατὰ τοῦτο δύναται ἐν τινι μέτρῳ νὰ παραβληθῇ οὗτος πρὸς ἕνα τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων ζωγράφων, περὶ οὗ ἐρέθη ὅτι παρίστανε τοὺς ἀνθρώπους οἱοὶ πραγματικῶς εἰσὶ.

Ὁ Οράτιος Βερνέ ἐταξείδευεν ἐν ἀνέσει, διότι ἡ φήμη προηγίτο αὐτοῦ καὶ εἶχε πάντοτε πλῆρες χρυσοῦ τὸ βαλάντιον. Ἠγαπάτο δὲ παρὰ πολλῶν ἰσχυρῶν καὶ ἔσχεν ἀλληλοδιαδόχως προσάτας του τὸν πρίγκηπα Ἰερόνυμον, τὸν Λουδοβίκον Φίλιππον καὶ τὸν Αὐτοκράτορα τῆς Ῥωσσίας Νικόλαον, ὅστις ματαίως προσεπάθησε νὰ κρατήσῃ τὸν μέγαν καλλιτέχνην ἐν Πετρούπολει ὡς καθηγητὴν τῆς γραφικῆς. Ἐχρημάτισε διευθυντὴς τῆς ἐν Ῥώμῃ Γαλλικῆς Ἀκαδημίας κατὰ τὸ 1830, μέλος τῆς Ἀκαδημίας

τῶν τεχνῶν, καὶ καθηγητὴς τῆς Σχολῆς τῶν ὀραίων τεχνῶν. Εὐθύμως δὲ, ἀγαθὸς καὶ πνευματώδης ὢν, ἐνεψύχωνε τὰ πάντα διὰ τῆς παρουσίας του.

Ὁ Οράτιος ἠγάπα μανιωδῶς τὴν ἵππασίαν, ἥτις κυρίως ὑπῆρξεν αἰτία τοῦ θανάτου του. Πρὸ εἰκοσαετίας σχεδόν, πεσὼν ἀπὸ τοῦ ἵππου, συνέτριψε δύο τῶν πλευρῶν του· ἡ πτώσις του αὕτη παρηκολουθήθη μετὰ ταῦτα καὶ ὑπὸ τριῶν ἐτέρων, αἵτινες ἐχειροτέρευσαν πολὺ τὴν νοσηματώδη κατάστασιν του, ἐπτά δὲ μῆνας πρὸ τοῦ θανάτου του συνέβη ἡ τελευταία πτώσις του. Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ταύτης ἡ ἐν τῇ πλευρᾷ τοῦ ἀσθενοῦς σχηματισθεῖσα φλεγμονὴ ἤρχιζε νὰ παρουσιάζῃ ἐπίφοβα συμπτώματα, ματαίως δὲ ὑπέστη τοσαύτας ἐγχειρήσεις. Ἡ σῆψις τῶν πλευρῶν ἐπὶ τοσοῦτον προέβη, ὥστε τὴν 18 Ἰανουαρίου 1863 κατέβη εἰς τὸν τάφον ὁ δημοτικώτερος καὶ γονιμώτερος τῆς Γαλλίας ζωγράφος, διανύων τὸ ἑβδομηκοστὸν ἔτος τῆς ἡλικίας του.

Ὁ Οράτιος Βερνέ δὲν ἀφῆκεν ἀπογόνους, διότι ἡ μόνη θυγάτηρ του ἀπέθανε πρὸ αὐτοῦ ἀτεκνος. Ἀφῆκεν ὅμως τὰ ἔργα του, τὰ ὁποῖα θέλουσιν φερεῖν τὸ ἐνδοξὸν ὄνομα του μέχρι τῶν ἀπωτέρων γενεῶν.

ΣΥΜΜΙΧΤΑ.

ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑ ΕΘΙΜΑ ΕΙΣ ΤΗΝ ΛΙΘΙΟΨΙΑΝ. — Κατά την εἰς τὰ ὄρεινά μέρη τῆς Λιθιοψίας περιήγησίν του, ὁ ταγματάρχης Ἄρθης εὔρε λαὸν πρεσβεύοντα τὸν Χριστιανισμόν, καὶ τοῦ ὁποίου τὰ θρησκευτικὰ ἔθιμα εἰσὶ μίγμα τι Χριστιανισμοῦ, Ἰουδαϊσμοῦ, Εἰδωλολατρείας, Μωαμεθανισμοῦ κτλ. Ἐντὸς τῶν ἐκκλησιῶν των προσευχόμενοι, ἐπικλοῦνται ἀγίους τε καὶ ἀγγέλους ἴνα ὑπὲρ αὐτῶν μεσιτεύσωσι παρὰ τῷ Ἰψίστῳ.

Τοὺς ἀγίους ἅπαντας σέβονται, ἀπονέμουσι δὲ ἰδίως λατρείαν τῇ Θεοτόκῳ καὶ τῷ Ἀρχαγγέλῳ Μιχαήλ. Ἡ τῶν ἀμαρτιῶν ἐξομολόγησις τοῖς εἶνε ἀπαραίτητον καθήκον. Αἱ Ἐκκλησίαι των ὁμοιάζουσι μὲ συναγωγὴν Ἑβραίων· εἶνε μικραὶ καὶ ἄνευ κοσμημάτων, διηρημέναι εἰς τρία μέρη, ἐξ ὧν τὸ θυσιαστήριον δὲν εἶνε προσιτὸν εἰμὴ εἰς τοὺς ἱερεῖς. Αἱ προσευχαὶ ἀπαγγέλλονται εἰς γλώσσαν νεκρᾶν, καὶ ὁ χορὸς μιγνύεται εἰς ὅλας τὰς τελετάς. Οἱ πιστοὶ ἐορτάζουσι ἐξίσου τὴν πρώτην καὶ ἐβδόμην τῆς ἐβδομάδος ἡμέραν, τὸ Σάββατον τῶν Ἰουδαίων καὶ τὴν Κυριακὴν τῶν Χριστιανῶν. Συνειθίζουσι τὴν περιτομὴν, ἥτις ὅμως δὲν εἶνε ὑποχρεωτικὴ εἰμὴ διὰ τοὺς προσηλύτους. Πρὸς ἀνάμνησιν δὲ τοῦ Βαπτίσματος τοῦ Κυρίου ἡμῶν, τὴν ἡμέραν τῶν Θεοφανείων κατ' ἔτος ἐντὸς βράχους τινος ἀναβαπτίζονται ἅπαντες, ἄνδρες τε καὶ γυναῖκες καὶ παιδία. Φυλάττουσι μὲ πολὺ σέβας τὰς ἐορτάς των, αἵτινες εἰσὶ πλείσται καὶ κατέχουσι σχεδὸν τὸ ἥμισυ τοῦ ἔτους.

ΑΝΑΧΡΟΝΙΣΜΟΙ. — Οἱ ἀναχρονισμοὶ εἰσὶ προϊόντα τῆς ἀμαθείας. Οὐδεὶς δὲ τῶν ἀναχρονισμῶν, εἰς τοὺς ὁποίους περιέπιπτον συχνὰ οἱ ποιηταὶ καὶ οἱ ζωγράφοι τοῦ μεσαιῶνος, εἴτε ἐξ ἀπάτης εἴτε ἐξ ἀμαθείας, εἶνε τῶνόντι τόσον τραγέλαφος ὅσον ὁ ἐπόμενος: Ἐσώζετο εἰς τὸν μητροπολιτικὸν ναὸν τῆς Ἀμβέρσης μεγάλη εἰκὼν, παριστώσα τὴν θυσίαν τοῦ Ἀβραάμ. Ὁ εὐπειθὴς οὗτος ὑπηρέτης τοῦ Θεοῦ εὐρίσκειται εἰς τὴν στιγμὴν τῆς ἐκτελέσεως τῆς διαταγῆς, ἣν ἔλαβεν ἄνωθεν, καὶ τὴν ὁποίαν ἐκτελεῖ ἀγογγύως, σημαδεύων τὸν υἱὸν του μὲ πυροβόλον, ὅπερ εἶνε διατεθειμένον νὰ ἐκपुरσοκροτήσῃ, ὅτε Ἄγγελος Κυρίου, προκύπτων ἔκτινος νεφέλης καὶ κρατῶν εἰς μὲν τὴν ἀριστερὰν χεῖρα ἀγγεῖον πλήρες δρόσου, εἰς δὲ τὴν δεξιὰν κλάδον μυρσίνης, προλαμβάνει νὰ βρέξῃ τὴν πυρίτιδα τοῦ ἐμπυρεύματος βαντίζων αὐτὸ μὲ δρόσον, καὶ οὕτω τὸ ὄπλον δὲν ἐκपुरσοκροτεῖ.

Πρῶτος ἐφευρετὴς τῶν διοπτρῶν ἦν Σαλβίνος ὁ Ἀρμάτης, ζῶν περὶ τὰ τέλη τοῦ Π' αἰῶνος. Ἄμα τῇ διαδόσει τῶν ὑπ' αὐτοῦ ἐφευρεθέντων διοπτρῶν, τῶν προσαρμοζομένων μόνον ἐπὶ τῆς βινός, συνέβη τὸ ἐξῆς ἀσυμμάτητον: Ζωγράφος τις, ἐξεκονίσας τὴν Ἰταπαντὴν τοῦ Χριστοῦ, παρέστησε τὸν μέγαν ἱερέα Συμεῶνα τὸν θεοδόχον φέροντα διόπτρας, ὑποθέσας ὅτι ἐξ αἰτίας τῆς ὑπεργῆρου ἡλικίας του θὰ εἶχεν ἄφευκτον ἀνάγκην τούτων, χωρὶς νὰ σκεφθῇ ὅτι περιέπεσον εἰς τὸν πλέον παρὰ τῆς ἀνάγκης ἀναχρονισμὸν, διότι ἡ Ἰταπαντὴ τοῦ Χριστοῦ ἐγένετο ὑπὲρ τοὺς δεκατρεῖς αἰῶνας πρὸ τῆς ἐφευρέσεως τῶν διοπτρῶν.

ΓΝΩΜΙΚΑ ΤΟΥ ΠΕΡΙΦΗΜΟΥ ΔΟΝ ΣΑΓΧΟΥ. — Τίμα τὸν καλὸν διὰ νὰ σὲ τιμήσῃ, τίμα τὸν κακὸν διὰ νὰ μὴ σὲ ἀτιμάσῃ.

— Ὅταν ἦσαι ἠγαπημένος, ἐνθυμοῦ ὅτι ἤμπορεῖς νὰ ἔλθῃς εἰς διενέξεις, καὶ ὅταν συγχισθῇς μετὰ τινος, ἐνθυμήθητι ὅτι ἤμπορεῖς νὰ ἀγαπήσῃς.

— Ὅστις θέλει ἡμίονον χωρὶς ἐλάττωμα ἄς ὁδοιπορῇ πεζός.

— Ἡ κακὴ πληγὴ θεραπύεται, τὸ κακὸν ὄνομα θανατόνει.

— Κηλὶδα, τὴν ὁποίαν τὸ νερὸν ἐξκλείρει, μὴ τὴν συλλογίζεσαι.

— Ἡ πενθερὰ, καὶ ἀπὸ ζάχαριν ἂν ἦνε, πάντοτε πικρὰ εἶνε.

— Ὅποιος σκοντάπτει εἰς τὸν ἴσον δρόμον τί θὰ κάμῃ εἰς τὸ βουνόν;

— Ὅποιος γυρίζει κάμνει δύο δρόμους.

— Ὅποιος κατηγορεῖ τὸ ἀχλάδι θέλει νὰ τὸ φάγῃ.

— Ῥίψε τὴν πέτραν καὶ κρύψε τὸ χέρι.

— Καλὸν εἶνε νὰ ἀγαπῶμεν, ἀλλὰ καλλήτερον νὰ μᾶς ἀγαπῶσι· διότι τοῦτο μὲν εἶνε δουλεία, ἐκεῖνο δὲ αὐθεντία.

— Ὅποιος δὲν ἔχει σπῆτι εἶνε γείτων ὄλου τοῦ κόσμου.

— Ὁ γάμος εἶνε σάκκος, ὅπου εἰσὶ κλεισμένα ἐννενηκοντα ἐννέα ὄφειδα καὶ ἐν χέλι· ποῖος τολμᾷ νὰ βάλῃ τὴν χεῖρά του εἰς τὸν σάκκον ἐκεῖνον;

— Τὸ βῶδι δένεται ἀπὸ τὰ κέρατα, καὶ ὁ ἄνθρωπος ἀπὸ τὸν λόγον του.

— Πολλάκις ὁ χειρότερος χοῖρος τρώγει τὸ καλλήτερον βαλανίδι.

— Μὴ κάμνης τὴν ἀνοησίαν νὰ νυμφευθῇς δις· πρώτην γυναῖκα δούλα, δευτέρα κυρά.

Τοιαῦτα εἰσὶν αἱ συμβουλαὶ τοῦ συνετοῦ ἐκεῖνου παρὰ φρονος Δὸν Σάγγου Πάνσα, ὑπάσπιστοῦ τοῦ ἐξακουσμένου Δὸν Κισσώτου. Ἡ πείρα τοῦ κόσμου ἀποδεικνύει τὰ ῥητὰ του ἀληθῆ.

ΠΟΡΕΥΣΙΣ.

Διακόπομεν σήμερον τὴν συνέχειαν τοῦ Φαίδωνος καὶ τῆς Ἀστράιας ὅπως καταχωρίσωμεν τὸ παρὰ πόδας ποιημάτιον, ὅπερ ἀποσπῶμεν ἐκ τῆς ἐπιφυλλίδος τῆς περισοπιδάστου Ἑλληνικῆς ἐφημερίδος Ἐὐνομίας. Καὶ τοὶ δὲ ὄντες εἰς θέσιν νὰ γνωρίζωμεν (ὡς ἐξ ὄνυχος τὸν λέοντα,) τὸν γράψαντα τὸ ὄραϊον τοῦτο καὶ ἐν μέρει δυστυχῶς ἐπαληθεῦσον ποίημα, οὐδόλως ὅμως φαινόμεθα τοσούτῳ ἀδιάκριτοι, ἀφοῦ ὁ ἴδιος ἠθέλησε μετριοφρονῶν νὰ καλυφθῇ ὑπὸ τὸ ἀπλοῦν τοῦ Φίλωνος ὄνομα. Ἀρκούμεθα δὲ μόνον προτάσσοντες ἐνταῦθα τὸν τῆς Ἐφημερίδος πρόλογον:

« Μισάνθρωπος ἀγανάκτησις κατὰ τῆς παρούσης θέσεως τῶν Ἑλληνικῶν πραγμάτων ἐνεποίησεν εἰς ὁμογενῆ ποιητὴν τὸ ἀξιοσημείωτον ἐπόμενον ποίημα, ὃ καὶ ἡμεῖς, οὐχ ἦττον ἢ αὐτὸς ὁ ἴδιος, ἀναγνωρίζομεν ὡς ὁπωσοῦν

βλάσφημον. Ἡ κατ' αὐτοῦ ἐκδίκησις τῶν προπηλακισμένων ἀρχαίων θὰ ἦτο, ἂν ἠδύναντο νὰ τὸ ἀναγνώσωσιν, ὅτι θὰ τὸ ἐχειροκρότουσιν οἱ εὐμενεῖς ἐκεῖνοι καὶ ἀνιδιοτελεῖς θαυμαστικὰ τῆς καλῆς ποιήσεως. »

ΟΙ ΑΡΧΑΙΟΙ.

Μοὶ ἐρωτᾷς εἰς τὴν ἐπιστολήν σου, ὅποιοι ἀληθῶς εἶν' οἱ ἀρχαῖοι. Δεινὸν τὸ ζήτημά σου, καὶ συγγέει δικαίως, ἀδελφε, τὴν κεφαλὴν σου.

Κ' ἐγὼ συγγάκις, ἀφορῶν ὀπίσω, τὸ μέτωπόν μου εἰς τὰς χεῖρας κρύπτων, καὶ εἰς τὰ πάλαι νοσῶς ἐγκύπτων πασχίζω τὸ μυστήριον νὰ λύσω·

Ἀναδιψῶν τὴν δόξαν τῶν προγόνων, ἦσαν μεγάλοι, ἐκφρονῶ, ἐκεῖνοι, ἢ μὴ ἀπατηλῶς τοὺς μεγαλύνει τὰ ὀμματά μας ἡ ἀχλὺς τῶν χρόνων;

Ἵπερυψοὶ τὰ κατορθώματά των ἀπάτης ἐκουσίου μήπως πρίσμα, ἢ ἠμβλυνη τὴν κρίσιν μας τὸ πείσμα τῶν ἀρχαιολατρῶν λογιωτάτων;

Λησιμόνησον ὀλίγον ποῖος εἶνε ὁ παρὰ φύσιν κόσμος τῶν βιβλίων· τὰς ἐντυπώσεις ἄφες τῶν σχολείων, καὶ πρακτικῶς τὰ παρελθόντα κρῖνε.

Νὰ ἴδῃς πῶς ἐκπίπτ' ἡ ἱστορία, πῶς ἀλλοιοῦτ' ἡ φύσις τῶν Ἑλλήνων· συ μ φ ε ρ ο ν ἦτον ὁ Θεὸς κ' ἐκεῖνον, καὶ τὸ ἐγὼ ἡ μόνη των λατρεία.

Ἡ ἀρετὴ καὶ παρ' αὐτοῖς σπανία, αἱ πράξεις των κοινώτατα συμβάντα· δὲν ἠλλάξεν ἡ γῆ, παντοῦ τὰ πάντα, εἶν' ἡ αὐτὴ παντοῦ ἡ κοινωνία.

Κ' ἦσαν σοφοὶ καὶ εὐστοχοὶ οἱ λόγοι τοῦ ξένου, ὅστις εἶπεν, ὀρθῶς κρῖνον: « καὶ σήμερον τὸ γένος τῶν Ἑλλήνων « εἶν' ὡς τὸ παλαιὸν των σκυλόλογι. »

Ἄν ἴγνη βλέπῃς πνεύματος βλασφημίου τὸς λόγους μου, μὴ μὲ καταδικάσῃς· ἂν ἀπαθῶς τὰ πράγματα σπουδάζῃς, θὰ σ' εὔρω ἴσως συμφωνοῦν μὰζή μου.

Ἐλθε λοιπὸν νὰ τρέξωμεν ὀπίσω, νὰ ἴδῃς ποῖα εἶν' ἡ ἀρχαιότης. Πλὴν τί νὰ εἶπω ἀπορῶ ἐν πρώτοις! Μὲ τοῦ Ὀλύμπου τοὺς θεοὺς ν' ἀρχίσω;

Νὰ εἶπω τοὺς ἀτέμνους ἔρωτάς των; τὸν τρόπον τοῦ διάγειν τὸν ἀρετῶν; τὰ ἀίσχη τῶν κρυφῶν των μυστηρίων; τὰς ὅλως ἀνηθικούς διδαχὰς των;

Θὰ εἶπῃς ὅτι ὁμιλοῦμεν ἦδη οὐχὶ περὶ θεῶν, ἀλλὰ ἀνθρώπων· ναι, — ἀλλ' εἰς ἕκαστον καιρὸν καὶ τόπον ἴδιον τύπον ἡ θρησκεία δίδει.

Εἶν' οἱ ὀνητοὶ ὅποιοι κ' οἱ θεοὶ των, κ' ἦλθον τὸν νοῦν μου οἱ ἀρχαῖοι μῦθοι, ὅπως σοὶ δεῖξ' ὅτι, κατὰ τὰ ἦθη, καὶ ἡ Ἑλλάς Ὀλύμπου εἶδος ἦτον.

Ἐκ τῶν θεῶν κατὰβα εἰς τοὺς χρόνους, ὅσοι γρυσσὶ κ' ἠρωτικοὶ καλοῦνται· μ' ὁποῖους φεῖ! ἠρωτισμοὺς κοσμοῦνται! μὲ ἀρπαγὰς, λεηλασίας, φόνους.

Μὲ πειρατείας, βιασμούς, δηλώσεις... τὰτα πληροῦσι· πᾶσαν τὴν Ἑλλάδα. Ἀπὸ τοῦ Κάδμου ὡς τὴν Ἰλιάδα τοιαῦτ' αἱ προσφιλεῖς της παραδόσεις.

Ὁ Ὀμηρος τί ἄλλο μήπως ψάλλει; ὁποῖας ἀρετὰς αὐτὸς ὑψώνει; Παντοῦ διαβολαί, ζηλίαι, φθόνου, διχόνοια καὶ μέθη καὶ κραυπάλη!

Καὶ τρέφεται μ' αὐτὰ ἡ ἔμπνευσις του. Καὶ τίς ἡ ἀφορμὴ τῆς Ἰλιάδος; Ἡ ἐκδρομὴ πειρατικῆς οὐμάδος! Καὶ χάριν τίνος; Γυναικὸς ἀπίστου!

Κ' εἰς τὰ σοφὰ τοῦ Ἡσιόδου ἔπη, ἰδὲ πῶς τὸν καιρὸν του ζωγραφίζει τὸ πᾶν περὶ αὐτὸν τὸν ἀπελπίζει, ὅλα αἰσχρὰ καὶ ἀηδῆ τὰ βλέπει.

Ἄλλ' ἴσως ταῦτα πάντα μύθους εἶπῃς. Τὴν ἱστορίαν θέλεις τὴν γνησίαν; Θὰ εὔρῃς τὴν αὐτὴν κ' ἐκεῖ οὐσίαν, κ' ἐκεῖ τ' αὐτὰ θὰ ἴδῃς μετὰ λύπης.

Ἰδὲ τὴν λαμπροτέραν της σελίδα, τὴν ἐνδοξὸν τοῦ Μαραθῶνος πάλτην· ἡμέραν νὰ μὲν δεῖξῃς ἔχεις ἄλλην, πλειότερον τιμῶσαν τὴν πατρίδα;

Ἐνὼσω πάλαι ἀνδρική καρδία εἰς στήθη, ἄντι ἀρετῆ θεραμάνει, τὸ ὄνομα σας λατρευτὸν θὰ μένη, τοῦ Μαραθῶνος ἱερὰ πεδία!

Εὐάριθμοι ἐλευθεροὶ ὄπλιται σὲ ἔσωσαν ἐκεῖ, ἐλευθερία! Ἄλλὰ κ' ἐδῶ τί κρύπτ' ἡ ἱστορία; εἰς τί ὁ θρῆναμος των χρεωστετεται;

Πᾶς μήπως Μαραθωνομάχος ἦρως ἐπ' ἴσης ἀξιοῦται ἀνδριάντος; ἢ μὴ ἐκρίθ' ἡ μάχη ἐκ συμβάντος, καὶ τὴν Ἑλλάδα ἔσωσεν εἰς κλήρος;

Ἐκτεθειμέν' ἦν ἡ πατρίς μεγάλως, καὶ γειμαρῶς ἐχθρὸς τὴν πλημμυρίζει. Τί δ' ἕκαστον τῶν τέκνων της φροντίζει; Πῶς οὗτος ν' ἀρχηγῆσῃ κ' οὐχὶ ἄλλος.

Διχοσοῦν κ' ἐρίζουν μεταξὺ των, καὶ δέκα στρατηγοὶ καὶ δέκα γυνῆμα· συκοφαντῶ αὐτοῦς, ἢ ἀπικτύμα; Τοιοῦτος φεῖ! ὁ Ἕλλην εἶνε κ' ἦτον.

Καὶ ἂν συνείπῃτ' ἀρχηγὸς νὰ ἦνε ἀντὶ τοῦ Μιλτιάδου ἄλλος τότε; Ἐνίκων οἱ τοῦ Πέρσου στρατιῶται, καὶ κίδαριν ἐφόρουσιν αἱ Ἀθηναί.

Κι' ἂν ὁ θεμιστοκλής ἐν Σαλαμίτι, προτείνων εἰς τοὺς βαδιδισμοὺς τὴν βάρην, τοὺς δειλιώντας Ἕλληνας εἰς μάχην διὰ στρατηγημάτων δὲν ἐκίνει;...

Εἰς τοὺς ἐσχάτους οὕσα των κινδύνων, ἐνῆ ἢ ὑπαρξίς της ἠπειλεῖτο, ἢ ἐνδοξος Ἑλλάς τοιαύτη ἦτο, ὁ χαρακτήρ τοιοῦτος τῶν Ἑλλήνων.

Ζητεῖς καὶ πλειοτέρας ἀποδείξεις; Ἰδὲ τὴν κ' ὅτε ἦτον ἐλευθερία τῶν ξένων εἰσβολῶν διηλθ' ἡμέρα καὶ νὰ μὴ φέρῃ ἐμφυλίους ῥήξεις!

Ἐρῖς παντοῦ· τοὺς Πελοποννησίους μισοῦσιν οἱ Στερεο-ἑλλαδίται· ὁ Βοιωτὸς παρ' Ἀττικῶν μισεῖται, οἱ Λάκωνες μισοῦν τοὺς Μεσσηνίους.

Διγνώσει ὅπου τὸ βλέμμα φέρει,
πόλις πρὸς πόλιν, κ' ἐν πρὸς ἄλλο κόμμα
κ' ἐντὸς αὐτῶν τῶν πατριῶν ἀκόμα
ἐγώσιμος τοὺς διαίρει καὶ εἶσι.

Τίς ὑπὲρ τοῦ κοινοῦ καλοῦ ἐσκέφθη,
τὸ ἴδιον συμφέρον λησιμονήσας;
Τίς, πέραν τοῦ παρόντος ἀτεινέας,
μεγάλην τὴν Ἑλλάδα ὠνειρεύθη;

Ἡ σκέψις καὶ τὸ ὄνειρον ἐκάστου
οὐχὶ πῶς τὰ κοινὰ νὰ ὠφελήσῃ,
ἀλλὰ πῶς τ' ὄνομά του ν' ἀντηγήσῃ,
ἢ πῶς ν' αὐξήσῃ τὰς ἀπολαδὰς του.

Αὐτὸς τὸ πᾶν—τὰ πάντα δι' ἐκεῖνον
γνώμων αὐτοῦ τὰ ἴδιά του ἔχων.
Ἑλλάς τῆς γενετῆς του ἡ πολίχνη,
καὶ μέγιστος αὐτὸς ἐκ τῶν Ἑλλήνων!

Τίς ποτ' ἐδέχθη νὰ παραχωρήσῃ
εἰς τὸν καλῆτερόν του θέσιν πρώτου;
ἢ τίς συγκρατεῖται τὸ ἐγώ του
εἰς τῆς πατρίδος τὸν βωμὸν νὰ θύσῃ;

Ἐπεροψία καὶ δοξομανία,
ἀμάθεια, κουφότης, φλυαρία,
ἐγώσιμος καὶ ἀρχολιπαρία,
καὶ σπάνις ἔργων, λόγων ἀφθονία.

Τοιαύτη ἡ Ἑλλάς.—Καὶ μὴ νομίσης,
ὅτι τὴν ἱστορίᾳ ἀναχρονίζων
δὲν ἤλλας ὁ στενὸς αὐτῆς ὄρξων,
δὲν μετεβλήθῃ ἡ τῶν Ἑλλήνων φύσις.

Πλὴν διατὶ τοσοῦτον ἐξυμνεῖται
καὶ ἐκθειάζεται ἡ Ἑλλάς;— Διότι
εἰς τοῦ ὄρξοντος αὐτῆς τὰ σκότη
λαμπροὶ τινες διέλαμπαν κομηταί.

Ἄν τοὺς ὕμνοῦσ' οἱ τῶν αἰώνων ψάλλται,
αὐτῶν τὸ φῶς λαμπρύνει τὴν πατρίδα,
καὶ ὑφ' ἐνὸς τὴν σκέπτῃ Λεωνίδα
καλύπτονται τοσοῦτοι Ἐφιάλται.

Μᾶς ἀπατοῦν οἱ διελθόντες χρόνοι
καὶ λησιμονεῖται εἰς τὸ φῶς τὸ σκότος,
καὶ ὁ τῶν μεγάλων ὀνομάτων κρότος
τὴν προσοχὴν μας πᾶσαν προσηλώνει.

Ἄλλ' ἐξαιρέσεις οὗτοι ἂν δὲν ἦσαν,
ἢ δόξα τῶν τοσοῦτον θὰ ὕμνετο;
ἂν κοινή ἡ ἀρετὴ τῶν ἦτο,
κατέτρεχ' ἡ Ἑλλάς αὐτὴν μὲ λύσσαν;

Φθονοῦσα τὴν ὑπεροχὴν, ἐφάνη
ἀγνώμων πρὸς τὰς δόξας τῆς ἀπάσας
εὐδαίμων πᾶς υἱός τῆς, ὁ προφθάσας
πρὸ τῆς καταδρομῆς τῆς ν' ἀποθάνῃ!

Ὁ τὴν Ἑλλάδα ἀπὸ τοῦ Πέρσου σώσας
εἰς φυλακὴν ἐξέπνευσε κλεισιμέλιος
ἀφῆκε τὴν ζωὴν ἀπηλιτισμένος
ὁ νόμος εἰς τοὺς Ἀθηναίους δώσας.

Ὁ μέγας νικητὴς τῆς Σαλαμῖνος,
ἐφαρμακεύθη ἐπὶ γῶρας ζέντης.
Μακρὰν τῶν Ἀθηναίων, ὁ Δημοσθένης
εἰς κύνειον κατέφυγε κ' ἐκεῖνος.

Μὲ ἐξορίαν, κύνειον καὶ φθόνον,
μὲ ταῦτα μόνον ἡ Ἑλλάς βραβεύει
μήτηρ τυφλὴ καὶ ἄστοργος, ζηλεύει
τὴν δόξαν εἰς τὸν ἴδιόν της γόνον.

Νὰ σβέση προσπαθεῖ μὲ πάντα τρόπον
τὴν μόνην λάμπην, ἣτις τὴν λαμπρύνει
καὶ πόθεν τοῦτο; ἢ ἀγνωμοσύνη
κοινὸν μὴ εἶνε κτήμα τῶν ἀνθρώπων;

Ἡ μήπως τὸ καλὸν εἰς τὸν πλησίον
οἱ ὀφθαλμοὶ δὲν βλέπουν τῶν συγγρόνων,
καὶ ἀπαίτεται στίλβωμα αἰώνων
ὅπως χωρίσῃ γῶμα ἀπὸ χρυσίου;

Ἡ μὴ στίλβῃ ἀπαγε ἡ τόση
τὴν φύσιν τῶν πραγμάτων ἀλλοιόνη,
καὶ γῶμα τοῦ χρυσοῦ κατορθόνη
εἰς γῶματα κοινότατα νὰ δώσῃ;

Ἡ λάμπις μὴ ἐκείνων τῶν ἀστέρων
δὲν ἦτον ὅσον λέγεται μεγάλη;
μήπως μὲ φῶς ψευδὲς τοὺς περιβάλλει
ἢ τυφλωσις τῶν μεταγενεστέρων;

Μὴ δὲν ἠδίκει πάντας ἡ πατρίς τῶν,
ὅποτε ἐλησιμόνη τὰ καλά τῶν;
καὶ μὴ δὲν ἦσαν ἄμοιροι σφαλμάτων
κ' οἱ ἄριστοι αὐτοὶ ἐκ τῶν ἀρίστων;

Ὁ ἐν τῷ Μαραθῶνι στρατηγήσας
τῶν Σατραπῶν ἐφάμιλλος ἐφάνη,
καὶ τοὺς Χερσονησίους ἐτυράννει,
ὁ τὴν ἐλευθερίαν ἀναστήσας.

Τὴν δόξαν του εἰς Πέρσας ὑποτάσσει,
ὅστις ἐν Σαλαμῖνι τοὺς ἐνίκαι
κ' ὁ Δημοσθένης, βεσθηλῶν τὴν Πινύκα,
τὸ στόμα του δι' ἀργυράγγλης φράσσει.

Τίς βέλτιστος ἀπάντων; Ὁ Σωκράτης,
ισόθεος αὐτός· πλὴν τίς θὰ μ' εἴπῃ,
πῶς ὅτε τὸν παρέγγυ' ἡ Ξανθίππη,
δὲν εἶχε καὶ αὐτὴ τὰ δίκαιά της;

Δὲν ἤθελον νὰ ἤμην ἡ γυνὴ του
πίστευσον ὅδ' ὅτι ἂν ἔζων τότε
πολλοὶ σημερινοὶ του θιασῶνται,
συνήγοροι θὰ ἦσαν τοῦ Ἄνυτου.

Φεῦ! ὁ πατραγαθῶν εἰς μάτην χαίρει,
αἱ δὲ πατραγαθίαι φροῦδοὶ λόγοι
καὶ τὸ σημερινὸν μας σκυλολόγι
ὀλίγον τοῦ ἀρχαίου διαφέρει.

Ἄλλὰ τί βλασφημῶ; ἀπάτη! πλάνη!
Ποῦ ὑπὸ τῆς πικρίας ἐπλανώμην;
Σικαὶ τῶν προπατόρων μας, συγγνώμην!
Ἡμεῖς ὡς σᾶς τοὺς γίγαντας, οἱ νάνοι;

Οὐχί, ποτὲ τὰ ἰδικὰ σας ὕψη
ἢ ζῶσα γενεὰ δὲν ἀναθαίνει
τυφλὸς ἐγώ—τυφλός! καὶ τί μᾶς μένει
κ' ἡ δόξα σας αὐτὴ ἂν μᾶς λείψῃ;

Τῆς παλαιᾶς Ἑλλάδος παρῶδια,
ἀθλία παρῶδια ἢ παρούσα!
Ἰδοῦ, ἡ κλειὴ ἰδοῦ ἡ ἐξηγοῦσα
πῶς μ' ἐνεπνεύσθη αὐτ' ἡ θρηνηθῖα.

Διότι, θεωρῶν πᾶς συνωμότης
Θρασύβουλος νὰ λέγηται ὅτ' ἦτον,
καὶ δολοφόνος πᾶς Ἀριστογείτων,
καθ' ἑρέπτης μας μ' ἐφάν' ἡ ἀρχαιότης.

Κ' ἐμίσησα τὴν τῶν ἀρχαίων φήμην
κ' ὡς τὸν Ἰώβ, ὅποτε καταράται,
τὴν νύκτα ὅτε εἶπα: «παῖς γεννᾶται,»
ἡράσθη τῶν πατέρων μας τὴν μνήμην!

ΦΙΛΩΝ.

Ο ΕΠΤΑΦΙΟΣ ΜΟΥ.

Δὲν θέλω εἰς τὸν τάφον μου κανεὶς νὰ πλησιάσῃ,
οὔτε μαρμάρου πλάξ ψυχρὰ τὸν γοῦν μου νὰ σκιάσῃ,
τίς εἶμαι μαρτυροῦσα

ἀλλὰ πενήμιου στέλεχος
νὰ θάλλῃ κυπαρίσσου,
ἣτις, τὰ φύλλα σείουσα, νὰ λέγῃ τὸ «κοιμήσου!»
καὶ νὰ θρηνηῖ πενθοῦσα.

Δὲν ἔθελε τὸν βίον μου τοῦ πλοῦτου ἡ μακία
οὔτε τῆς δόξης πόθος,
ἀλλ' ἡ ἐπουρανία
θεὰ τῆς λύρας, οἱ χοροὶ, ὁ τῶν κυμάτων ῥόθος
καὶ τῶν ἀνθῶν τὰ κάλλι.

Μ' ἐχώρισε τῶν ταπεινῶν πραγμάτων τῆς μυρσίνης
ἢ ὑψηλῆ στεφάνης,
διότι εἶδον ὅτι
ἡ στραῖρά μας σημεῖόν τι τοῦ κόσμου συνεκρότει,
καὶ μέγας εἶς καὶ μόνος
ὁ Ἄρχων ἀπ' αἰῶνος.

ΧΡ. ΣΑΜΑΡΤΣΙΑΔΗΣ.

ΤΗ ΘΗΗΣΚΟΥΣΗ ΦΙΛΗ ΜΟΥ.

Διατὶ, ἀναληφθεῖσα ἐκ τοῦ κάτω τούτου κόσμου,
μ' ἄφησε νὰ κλαίω μόνον ἢ γλυκεῖα σύντροφός μου;
ΑΔ. ΣΟΥΤΣΟΣ.

Τῶν ἀγγέλων αἱ οὐράναι τάξεις
μετ' αὐτῶν σὲ καλοῦν νὰ πετάξῃς,
καὶ ν' ἀφήσῃς ἡμᾶς, ν' ἀποδώσῃς ἴς τὴν γῆν
ἣν προσκαίριως ἐφόρεις ἰλῶν.

Τὰ ὠρατὰ περὰ σου ἀνοίγεις,
κ' εἰς τὰ ὕψη ὁρμάς ἵνα φύγῃς
πλὴν ἐμὲ παρατεῖς εἰς τὴν ἔρημον γῆν
μὲ τὴν ἄψυχον μόνον ἰλῶν. . . .

Μετὰ σοῦ εἰς τὴν γῆν ἡ ζωὴ μου
ὅτε φεύγεις, μὲ σὲ κ' ἡ ψυχὴ μου
νὰ πετάξῃ ζητεῖ καὶ ν' ἀφήσῃ ἴς τὴν γῆν
τὴν φθαρτὴν της ὁμοίως ἰλῶν.

ΑΔ. Ι. ΣΤΑΜΑΤΙΑΔΗΣ.

ΜΕΛΕΤΗ

ΕΠΙ ΤΩΝ ΑΘΑΙΩΝ ΤΟΥ ΒΙΚΤΟΡΟΣ ΟΥΓΟΥ.

(Συνέχεια. Ἴδε φυλλάδ. ΜΒ.)

Θ'.

Θέσωμεν ἤδη ἐν σχέσει ἐν φύσει ἀκτινοβόλον, ἦτοι φω-
τεινὸν ἄτομον, καὶ ἐν φωταγωγόν, ἦτοι ἐπιδεικτικὸν φω-
τισμοῦ.

Τὸ φύσει φωτεινὸν ἄτομον ἔχει ἐν ἑαυτῷ φύσει ἀνε-
πτυγμένον τὸν αἰώνιον νόμον, τὸ φῶς.

Τὸ φωταγωγὸν ἔχει ἐν ἑαυτῷ τὸν αἰώνιον νόμον, καὶ
εἶνε ἔτοιμον νὰ τελεσῇ αὐτὸν, δοθείσης εὐκαιρίας, ἀλλ' εἶνε
θέσει σκοτεινόν.

Ἦδη ἐν συναφείᾳ.

Τὸ φύσει φωτεινὸν καθῆκον ἔχει τὸ φῶς.

Τὸ θέσει σκοτεινὸν καθῆκον νομίζει τὸ σκότος.

ἢ καθῆκοντα μάχονται.

Τὸ φωτεινὸν ζητεῖ νὰ μεταδώσῃ τῷ σκοτεινῷ φῶς διὰ
τοῦ καθήκους.

Τὸ θέσει σκοτεινὸν ζητεῖ νὰ μεταδώσῃ τῷ φωτεινῷ
σκότος διὰ τῆς βίας.

Τὸ φῶς καὶ τὸ σκότος ἀντικρούζονται.

Τὸ φωτεινὸν μεταδίδωσι τῷ σκοτεινῷ ἀκτίνα φωτός,
ἦτοι τὴν ἀλήθειαν.

Τὸ σκοτεινὸν αἰωρεῖ κατ' αὐτοῦ βραχίονα βίας, ἦτοι
ἀκτίνα σκότους, εἰ δυνατόν εἰπεῖν.

Ἄλλ' ὑπάρχει ὁ αἰώνιος νόμος· ἐν μὲν τῷ πρώτῳ ἀνε-
πτυγμένον, ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ ἔτοιμος ν' ἀναπτυχθῇ.

Τὸ φωτεινὸν καὶ σκοτεινὸν εἰσι πρόσωπον πρὸς πρό-
σωπον.

Τὸ μέσον τοῦ σκότους, ἦτοι ἡ βία, μέλλει νὰ κτυπήσῃ
τὴν κεφαλὴν τοῦ φωτεινοῦ διὰ τοῦ βραχίονος τοῦ σκο-
τεινοῦ ἀτόμου.

Ἄλλ' ἀκτὶς φωτός ἀγγέλλει τῷ σκοτεινῷ τὸν αἰώνιον
νόμον.

Τὸ σκοτεινὸν ἴσταται, σκοτοδινητῶ, κράζει· «εἰμὶ φωτα-
γωγόν! καθῆκόν μου τὸ φῶς! ἠπατώμην!» Ὁ αἰώνιος νό-
μος τελεῖται: καὶ τὸ φωτεινὸν λέγει τῷ νεοφωτιστῷ,
«Πορεύου εἰς ὁδὸν φωτός!»

Ι'.

Πορεύεται τότε τὸ νεοφώτιστον εἰς ὁδὸν φωτός. Ἀλλά...
μέχρι τῆς στιγμῆς ταύτης τὸ ἄτομον τοῦτο ἦν θέσει
σκοτεινόν.

Ὅρον εἶχε τὸ σκότος· ἐβάδιζε λοιπὸν ἐν τῇ ὁδῷ τοῦ
σκότους.

Ἡ ὁδὸς τοῦ φωτός ἐστὶν εὐθεία καὶ φωτεινὴ ἢ δὲ ὁδὸς
τοῦ σκότους, σκοτεινὴ καὶ ἀβέβαιος.

Συνέπεια τοῦ ἐπὶ τῆς φωτεινῆς ὁδοῦ βαδίσματος, ἡ
ὀρθότης, ἡ ἀρετὴ.

Συνέπεια τοῦ ἐπὶ τῆς σκοτεινῆς ὁδοῦ βαδίσματος, ἡ
πτῶσις, τὸ σφάλμα.

Ἐξῆλθεν ἤδη τῆς σφαλερᾶς ὁδοῦ τὸ νεοφώτιστον· ἀλλ'
ἔσφαλε πρὶν.

Τὸ σφάλμα ἦν ἀποτέλεσμα τῶν νόμων τοῦ σκότους,
τῆς βίας.

Ἡ βία τὸ ἐγίνωσκεν, ὡς προγινώσκουσα ποῦ ὁ νόμος
αὐτῆς ὀδηγεῖ.

Ἄμα τὸ νεοφώτιστον εἰσῆλθεν εἰς τὴν ὁδὸν τοῦ φωτει-
νοῦ καθῆκοντος, ἡ βία εἰσῆγαγεν εἰς δίκην τὸν ἑαυτῆς
νόμον, ἀπήγγειλε τὴν καταδίκην τοῦ ἐν τῇ ὁδῷ αὐτῆς
βαδίσαντος. — Διατὶ; — Διότι αὐτὴ μὲν ἀπώλεσεν ἕνα
στρατιώτην, τὸ δὲ φῶς ἐκτῆσατο ἕνα. — Καὶ τί πρὸς
αὐτὴν τοῦτο; — Μέγα· διότι τὸ νεοφωτισθὲν καταγγε-
λεῖ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ φωταγωγοῖς τὸν νόμον τῆς θε-
τῆς αὐτῶν μητρὸς βίας, ὡς νόμον σφάλματος καὶ ὡς
νόμον παραβδισασμένον· καὶ τὰ φωταγωγὰ ἐγερθήσονται.

Λοιπὸν; — Λοιπὸν ἡ βία εὐρίσκειται ἐν τῇ ἀνάγκῃ νὰ
καταδικάσῃ τὸν νόμον αὐτῆς πρὸς τὸ φαινόμενον, τουτέ-
στι νὰ κηρύξῃ ὅτι ἡ ὁδὸς αὐτῆς οὐκ ἦν ὁδὸς σφάλματος,
ἀλλ' ὅτι τὸ ἀποσπασθὲν ἔσφαλε, καὶ σφάλλον ἐκήρυξεν
ἑαυτὸ ἐκτὸς τῶν αὐτῆς νόμων.

Καὶ τότε; — Τότε σώζει μὲν τὸν ἑαυτῆς νόμον, κρα-
τεῖ ἐν τῇ σκοτίᾳ τὰ φωταγωγὰ, καθιστᾷ δὲ ἄχρηστον
ἕνα στρατιώτην τοῦ ἀντιπάλου φωτός. Ἀλλὰ τὸ φῶς βα-
δίξει.

ΙΑ'.

Τὸ νεοφώτιστον ζητεῖ νὰ τελέσῃ τὸ καθήκον τῶν φωτεινῶν. Πλησιάζει τὰ φωταγωγά.

Γλυκεῖα ἀκτὶς φωτός, θάλλουσα τὰ φωταγωγά, ἔλκει αὐτὰ πρὸς τὸ νεοφώτιστον. Τὰ φωταγωγά πλησιάζουσι νὰ δεχθῶσι τὸν σπινθῆρα τοῦ αἰώνιου νόμου τοῦ φωτός· εἰς τὰ χεῖλη αὐτῶν περιπτύχονται αἱ λέξεις: « τὸ φῶς καθήκον! »

Ἄλλ' αἴφνης... ὁ βραχίον τῆς βίας ἐπέρχεται.

Ἄτομον θέσει σκοτεινὸν, αἰσθανόμενον ὑπερτάτην ἀνάγκην τοῦ ἐσωτέρου νόμου, γίνεται ἐκτελεστὴς στρατιώτης τοῦ σκότους.

Τὸ νεοφώτιστον συλλαμβάνεται, κατηγορεῖται ἐπὶ ἐσχάτῳ ἐγκλήματι.

« Οὐχί! » φωνάζουσι τὰ ὑποθερμανθέντα φωταγωγά. « Ναί! » φωνάζει ὁ ἐκτελεστὴς στρατιώτης τῆς βίας.

Καὶ τὸ νεοφώτιστον θάπτεται.—Τί ἔγεινε;—« Κατεδικάσθη! φωνάζει ἡ βία· ἔσφαλε! » καὶ τὴν ἀδυναμίαν αὐτῆς καλύπτει.

Ἄλλὰ... τὸ φῶς βαδίζει.

ΙΒ'.

Ἰπάρχουσι φύσει ἀσθενῆ σώματα, καὶ φύσει ἰσχυρὰ σώματα. Ἰπάρχουσι φύσει ἀσθενῆ άτομα, καὶ φύσει ἰσχυρὰ άτομα.

Ὁ νόμος τοῦ φωτός προβλέπει ὑποστήριξιν τῶν ἀσθενῶν ἀτόμων πλείστην ὅσῃ διὰ τοῦ φωτός· ὁ νόμος τοῦ σκότους, καταδίκην ὅσῃ πλείστην τῶν ἀτόμων τούτων διὰ τοῦ σκότους.

Ἦ ἐν τῇ σοφιστικῇ καὶ κατὰ τὸ φαινόμενον ἐλευθερίᾳ καταδίκην τῶν ἀσθενῶν τούτων ἀτόμων, — ἰδοὺ τὸ μέγιστον ἐφεύρημα τοῦ σκότους.

Ἦ ἐν τῇ ἀληθεῖ ἐλευθερίᾳ ὑποστήριξις διὰ τοῦ φωτός τῶν ἀσθενῶν τούτων ἀτόμων, — ἰδοὺ τὸ ὕψιστον μέλημα τοῦ φωτός.

Τὸ σκότος, καταδικάζον τὰ ἀσθενῆ άτομα, μεταχειρίζεται αὐτὰ διττὸν ὄργανον.

Τὸ φῶς, ὑποστηρίζει τὰ άτομα ταῦτα, ζητεῖ νὰ μεταχειρισθῇ ταῦτα διττῶς.

Τὸ μὲν σκότος, ὅπως μεταχειρισθῇ αὐτὰ δέλεαρ διὰ τὰ ἰσχυρὰ άτομα, καὶ τηρῇ πολυπληθέστερον τὸν νόμον τοῦ σκότους διὰ τῆς συμπαθείας τῶν ἰσχυρῶν ἀτόμων πρὸς τὰ ἀσθενῆ.

Τὸ δὲ φῶς, ὅπως ρυθμίση καὶ ἰσορροπίση τὰ ἰσχυρὰ διὰ τῶν ἀσθενῶν, καὶ ταχύτεραν διὰ τῶν ἀσθενῶν ἐπενέγκῃ τὴν πρόδον τοῦ φωτός.

Ἄτομον ἰσχυρὸν, ὁ ἀνὴρ· ἄτομον ἀσθενὲς, ἡ γυνή. Ἀμφότερα άτομα, εἰς τοῦ φωτός ὑπέκρινον τὸν αἰώνιον νόμον.

ΙΓ'.

Τὸ ὑπὸ τοῦ σκότους καταδικασθὲν νεοφώτιστον, ἐπὶ τοῦ νόμου τοῦ φωτός βαδίζον, ζητεῖ φυσικῶς ὑποστήριξιν πλείστην ὅσῃ διὰ τοῦ φωτός τοῦ ἀσθενοῦς ἀτόμου, τῆς γυναικός.

Τί ἂν τὸ ἐν τῇ καταδίκῃ ἀσθενὲς δὲν ἐννοεῖ τὸν αἰώνιον τοῦ φωτός νόμον; Τὸ νεοφώτιστον πρέπει νὰ ἐφαρμόσῃ ἐπ' αὐτοῦ τὸ καθήκον τῶν φωτεινῶν.

Ἡ ἀποτυχία τοῦ φωτισμοῦ δὲν ἀντανάκλῃται εἰς τὴν ἀδυναμίαν τοῦ φωτός, ἀλλ' εἰς τὴν βίαν τοῦ σκότους.

Τὸ ἐν καταδίκῃ ἀσθενὲς άτομον, ἡ γυνή, θὰ ἠννοεῖ τὸ ἀληθὲς καθήκον, ἂν ἡ ἀκτὶς τοῦ ἰσχυροῦ φωτεινοῦ εἰσέδουεν ἐντὸς αὐτῆς.

Ἐπειδὴ ὅμως μέχρι τοῦδε καθήκον ἐνόμιζε τὸ σκότος, προορισμὸν τὴν καταδίκην· ἐπειδὴ ὀλιγοχρόνιον διάστημα δὲν δύναται νὰ μεταδώσῃ τὴν ἀκτῖνα, καὶ ὧν δὲν ψήνεται ὑπὸ τὸν ἥλιον εἰς δύο λεπτά· διὰ τοῦτο συνεπῶς τὸ ἐν ἀγνοίᾳ καθήκον θ' ἀντιταχθῇ καὶ θὰ ὑβρίσῃ τὸ ἐν τῇ ἐλευθερίᾳ καὶ τῇ αὐτοσυνειδησίᾳ καθήκον τοῦ φωτεινοῦ ἀτόμου, καὶ θὰ ἐπικροτήσῃ τὴν καταδίκην αὐτοῦ καὶ τὴν ἐν εἰρκταῖς ταφὴν αὐτοῦ.

ΙΔ'.

Ἄλλ' ὑπάρχουσιν αἱ γενεαί.

Τὸ άτομον θνητὸν, ἀλλ' ἡ ἀνθρωπότης ἀθάνατος.

Τὸ ταφὴν φωτεινὸν δὲν ἀπελπίζεται· καὶ ἐκ τῆς σκοτεινῆς μονῆς, ἔνθα ἐβρίθθη ὑπὸ τοῦ σκότους, ἀποστέλλει ἀκτῖνα πρὸς τὸ μέλλον, ἧτοι τὴν ἀπογονὴν τοῦ ἐν σκότει καὶ καταδίκῃ παρελθόντος ἀσθενοῦς ἀτόμου.

Οὔτε ἡ θύελλα τῆς μαινομένης βίας, οὔτε οἱ κεραινοὶ τῶν κατ' ἐξοχὴν ἀνίσων ἀποσπῶσι τὸ ἐν τῇ σκοτεινῇ αὐτοῦ μονῇ κείμενον νεοφώτιστον τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ φωτεινοῦ καθήκοντος.

Οἱ κεραινοὶ τῶν κατ' ἐξοχὴν ἐγὼ ἀναμνησκουσι διὰ τῶν ἐρυθρῶν αὐτῶν φλογῶν τὴν δύναμιν τοῦ φωτός.

Ἦ δὲ θύελλα τῶν ζητούντων νὰ πατήσωσιν ἐπὶ τῶν συνενουμένων ἐγῶ, ἧτοι τῆς ἀνθρωπότητος, ἐξυπνίζει ἐν αὐτῷ ἰσχυρότερον τὸν νόμον τῶν φωτεινῶν, τὴν αὐτοπρόστακτον ἀνάγκην, τὴν ἰσότητα, τὴν ἐλευθερίαν, τὸ καθήκον, τὸ φῶς.

ΙΕ'.

Ἡ θύελλα τῆς μαινομένης βίας! οἱ κεραινοὶ τῶν κατ' ἐξοχὴν ἐγῶ! ἡ συγχώνευσις τῶν ἀναριθμητῶν ἐγῶ εἰς ἓν! —Καὶ διατὶ ταῦτα;—Διὰ νὰ καταπατηθῇ ὅσον πλείστον ὁ τοῦ φωτός αἰώνιος νόμος. Διὰ τὴν ὀπισθοδρομίαν τῶν φωτεινῶν ἀκτῖνων. Διότι τὸ άτομον, τὸ θεῖον νὰ καλύψῃ ὑπὸ τὸν πέπλον τοῦ ἐνός ἐγῶ, μυριάδας ἐγῶ σημαίνει δύναμιν σκότους.

Ἡ χώνευσις προϋποθέτει στόμαχον. Ὁ στόμαχος ἐστὶ σκοτεινός· τοῦτο πάντες γνωρίζουσι.

Ἐνῷ ἀπ' ἐναντίας ἡ ἀντανάκλασις σημαίνει δύναμιν φωτός, καὶ σώματα ἄντικρυ κείμενα καὶ ἐν σχέσει ἀνεξάρτητα.

Ἡ ἀντανάκλασις ἐστὶ μετάδοσις· ἡ χώνευσις ἐστὶν ἀρπαγή.

Πᾶς ὁ ζητῶν ν' ἀντανάκλασθῇ, ζητεῖ νὰ μεταδώσῃ τι. Πᾶς ὁ ζητῶν νὰ χωνεύσῃ, ζητεῖ ν' ἀρπάσῃ τι.

Αὗται εἰσὶν αἱ σκέψεις τοῦ πιεζομένου φωτεινοῦ. Ἡ βία μίναται, καὶ οἱ κεραινοὶ τῆς πυρακτοῦσιν ἀκουσίως τὰ φωταγωγά.

Ἄλλ' ὁ Θεὸς ἐπλασε τὴν ἀνθρωπότητα χάριν τῆς ἀνθρωπότητος· τὸ άτομον χάριν αὐτῆς, ἀλλ' οὐχὶ καὶ τὴν ἀνθρωπότητα χάριν τοῦ ἀτόμου.

Τὸ άτομον, ὅπερ ζητεῖ νὰ καταβροχθίσῃ τὴν ἀνθρωπότητα, εἰς τὸν αἰώνιον ὑπεῖκον νόμον, θὰ καταβροχθισθῇ ὑπ' αὐτῆς.

Τὰ καταβροχθιστικά άτομα λέγουσιν « αἶμα! » Ἡ ἐπα-

πειλουμένη σκοτεινὴ ἀνθρωπότης ἐρωτᾷ διατὶ; — Διότι, ἀποκρίνονται, τοῦτο ἐστὶν αἷμα προόδου.

Ἄλλὰ τὸ αἷμα σημαίνει καταπάτησιν ἐσχάτην τοῦ ἐγῶ. Τὸ αἷμα σημαίνει διακαυτήρησιν ὑπάτην τοῦ ἐγῶ κατὰ τῆς ἐπιβολῆς. Ἄρα τὸ χυνόμενον αἷμα τῆς ἀνθρωπότητος χάριν τῶν κατ' ἐξοχὴν ἀνίσων ὑποθέτει οὐχὶ πρόδον, ἀλλὰ τὸ ἀντίθετον.

Ἐὰν ἐπρόκειτο περὶ χύσεως αἵματος προόδου, τὸ μέλλον νὰ βύσῃ αἷμα ἐφ' ἅπαξ ἐξ ἀνάγκης δὲν θὰ ἦτο ἱκανὸν νὰ γεμίσῃ οὔτε ἓνα πῖθον κοινῆς χρήσεως. Τόσον ὀλίγον αἷμα ζητεῖ ἐφ' ἅπαξ ἡ πρόδος.

Τὸ αἷμα τῶν λαῶν εἶνε σπατάλη τῶν καταχραστῶν τοῦ ἐγῶ. Δι' αὐτοὺς τὸ αὐτὸ ἐὰν πῶσι μίαν φιάλην οἴνου, ἢ ἐν βέσμα αἵματος ἀτόμων. Τὸ αἷμα σημαίνει ἀφαιρέσιν αὐτοσυνειδησίας, ἀρπαγὴν τῆς χρήσεως τοῦ ἐγῶ, ἀπόσβεσιν τοῦ « γνῶθι σαυτόν. »

Ἄλλ' οἱ λαοὶ φρίττουσιν ἐνώπιον τοῦ σπαταλωμένου αἵματος, καὶ τοὺς μεθύνοντας ἐν τῇ χύσει αὐτοῦ ὑποβλέπουσι.

Τὸ εἰς τὴν γῆν χυνόμενον αἷμα ἀνδρόνει τοὺς τὴν γῆν πατοῦντας, τὰ πιεζόμενα φωτεινὰ ἢ σκοτεινὰ ἐγῶ, καὶ οὐχὶ τοὺς βαδίζοντας ἐπὶ γῆνινων νεφελῶν καὶ βιομῶν ἀνισότητος.

Τὸ αἷμα ἐξυπνίζει τοὺς θεατὰς καὶ ναρκώνει τοὺς ἐνόχους. Τὸ αἷμα εἶνε κτήμα τοῦ Θεοῦ. Αὐτὸς μόνος δύναται νὰ τὸ ἀφαιρέσῃ, ὅστις τὸ ἔδωκεν. Ὁ θέλων ν' ἀντιταχθῇ κατ' αὐτοῦ, κηρύττει ἑαυτὸν ἐκτὸς τοῦ Θεοῦ καὶ ἀνθρωπίνου νόμου.

Ὁ θέλων τὸ αἷμα δὲν μάχεται πλέον μὲ τὴν ἀνθρωπότητα, μάχεται μὲ τὸν Θεόν· δι' αὐτὸ καὶ τοὺς καταχραστὰς τοῦ αἵματος καὶ τοῦ ἐγῶ τῆς ἀνθρωπότητος, ὅσον μεγάλοι καὶ ἂν ᾧσι, κρατερῶς κρημνίζει.

Ὁ Θεὸς εἶνε παρὼν καὶ μάχεται κατὰ τῶν χυνόντων τὸ αἷμα τῆς ἀνθρωπότητος.

Ἡ χύσις τοῦ αἵματος ἐχαλκείθη ἐν τοῖς κευθμῶσι τοῦ σκότους. Ὁ σίδηρος καὶ ὁ χαλκός, ἐν λελυμένη καταστάσει ἐξορυττόμενοι καὶ εἰς μάχαιραν καὶ πυροβόλον μετατρέπομενοι, εἰσὶν ἐπίνοια τῶν υἱῶν τοῦ σκότους. Ὁ Θεὸς πατάσσει αὐτοὺς, καὶ τὸ φῶς βαδίζει.

ΙΣΤ'.

Τὸ ταφὴν νεοφώτιστον, διαλαθάνον τοὺς στρατιώτας τοῦ σκοτεινοῦ καθήκοντος, ἐξέρχεται. Πρέπει νὰ τελέσῃ τὸ τοῦ φωτός καθήκον.

Τὸ ἀσθενὲς άτομον, τὸ ἄλλοτε εἰς συνάφειαν μετ' αὐτοῦ ἔλθον, καὶ μετὰ τὴν ἀπαγωγὴν τοῦ φωτεινοῦ, ἐν σκοτίᾳ παρελθὸν, ἔχει ἀπογονὴν. Ἡ ἀπογονὴ ἐστὶν ἐλπίς. Τὸ ἐξεληθὸν ἀσπάζεται τὴν ἐλπίδα, ἐγκολποῦται τὴν ἀπογονὴν.

Ἡ βία, Λυγκέως στρέφουσα ὄμμα, ζητεῖ τὸ διαλαθὸν καὶ ἐξεληθὸν άτομον.

Τὸ νεοφώτιστον μετὰ τῆς ἀπογονῆς, τῆς νεάνιδος, καλύπτεται ἔρπον φαινωῶς, καὶ ἡ φωταγωγὸς ἀπογονὴ ἀνακαλύπτει καὶ διδάσκειται ἐν τῷ φαινωῶ ἐρπυσμῷ τοῦ φωτός τὸν νόμον. Τὸ φωτεινὸν ἢ νεοφώτιστον χαίρει μυστικῶς μεταδώσαν τὸν σπινθῆρα τοῦ φωτός, καὶ τὸ φῶς βαδίζει.

(Ἀκολουθεῖ.)

Τὸ ἔαρ ἐπέλαμψε, καὶ αὔρα ζεφυρτίς βαλσαμόνει τὴν ἐκ τοῦ λιθάργου ἀνεγειρομένην φύσιν. Ἐμειδίασεν ἡ μυρόπνοος καὶ ζυμφόρος ἀνοῖξις, καὶ μειδιώσης αὐτῆς, ἰλαρότητος ἐπληρώθη καὶ ἀρμονιῶν ἡ κτίσις. Τὰ ἄνθη προκύπτουσι τοῦ κάλυκός των, τὰ πτηνὰ θυμῆρα καὶ μελωδικὰ ἀναλαμβάνουσι τὴν πτήσιν των, καὶ τὰ βυάκια βέουσι ἠδέως, κελαρίζοντα εἰς τὰς χλοηφόρους πεδιάδας.

Τὸ ἔαρ ἐπέλαμψεν! Ὁ Μάϊος βοδσοστεφῆς ἤδη προέβη! Ἐξέλθετε νὰ ὑποδεχθῆτε αὐτὸν, νεάνιδος καὶ νέοι, διότι πρὸς ἕκαστον ἐξ ὧν κομᾷται ὁ ὄρον τι ἐπὶ τῶν ἀνθηρῶν θυλάκων του. Προσεγγίζοντες τοῦ Μάϊου, ὁ παγετώδης καὶ σύνοφρος γέρον δις καὶ τρίς ἀντιναχθῆ ὡς θῆρ τραυματισθεῖς, καὶ ἔφυγεν ἐπὶ τῶν νότων τῶν ἀνέμων καὶ τῶν νεφῶν ὡς ἡ μακρονομένη τροικυμία.

Τὸ ἔαρ ἐπέλαμψεν! Ἰδοὺ! ἀκούεται εὐήχον, παρατεταμένον, μαγευτικὸν τὸ κελᾶδημα τῆς ἀηδόνας. Εἰς στόνος ἀκούεται... διακλύπεται... καὶ ἕτερος στόνος διαδέχεται τὸν πρῶτον, καὶ ἄργεται τὸ τερέτισμα ἠχηρὸν, ποικίλον, ταχὺ. Τὸν φθόγγον διαδέχεται φθόγγος πρῶτον ὕπατος, εἶτα χαλαρὸς, διακοπτόμενος αἴφνης, τώρα παρατεταμένως, βραδύς κατόπιν καὶ τώρα ταχύτερος... καὶ ἐν τῇ μεταξὺ ἀκούεται ἐλαφρὸς ὄρους, ἐλαφρὸν πέταγμα εἰς τοὺς κλώνας... Εἶνε ἡ πρώτη Μάϊου, τὴν ὅποιαν ὕμνετ' ὁ πτηνὸν τῶν ἐρώτων εἰς τὰς χλοερὰς σκιάς τῶν δεινῶν.

Βλέπων τις τὴν περικαλλῆ πόλιν τοῦ Κωνσταντινου, τὴν ὠραίαν Ἐπταλόφον, περιβεβλημένην τὴν ἐαρινὴν αὐτῆς μεγαλοπρέπειαν, καὶ ἰδίως ἀναπλέων τὰς μαγευτικὰς τοῦ μοναχικοῦ Βοσπόρου ἀκτὰς, ἐβόουσε θελῆει ἀναμελῆσαι τὸ τοῦ ποιητοῦ:

Ἡ Φοῖβη ἔφερεν ἐδῶ τὸν ἀργυροῦν τῆς πόδα,
ἢ ἡ Ἄνθ' ἐκένωσε τοῦ πέπλου τῆς τὰ βόδα;
Ὁ μυρόφορος Ζέφυρος ἐπὶ τῶν ῥόδων πνέει,
καὶ βρύσις μαργαρίτινος τὴν χλόην περιβρέει,
καὶ ἄνθη περιβάλλεται ποικίλα καὶ ὠραία
ἢ φύσις, ὡς Ἄμαρυλλίς ἀγροτικὴ καὶ νέα.
Σὲ ψάλλει, θεὰ ἔαρ, ἢ τρέμουσά μου γλώσσα!
Γελᾷς, καὶ πρὸς ἡμᾶς ἢ γῆ παρίσταται γελῶσα.
Περιπατεῖς, ὡς ἔχου σου εὐώδης χύνεις μύρον,
καὶ προπορεύεται χορὸς Χαρίτων καὶ Ζεφυρῶν!

Ἐξεγέρθητε λοιπὸν καὶ σὺ, ὦ Μοῦσα τῆς Ἐπιφυλλίδος! ἀντήλησον ζωὴν εἰς τὴν ἀνάστασιν ταύτην τῆς φύσεως, θερίμανον τὰς ἐλαφρὰς πτέρυγας σου εἰς τὰς ἀκτῖνας τοῦ ἔαρινου ἡλίου, τρέξον ἐλευθέρᾳ τῆδε κάκεισε ὡς χρυσάλλης ποικιλίστροφος, ἐπισκέψθητι τοὺς πέριξ ἡμῶν καλλιχρῶμους ἀνθῶνας καὶ τοὺς χλοηφόρους λειμῶνας, εἰσελθε εἰς τὰ διάφορα εὖσκια ἄλση, καὶ σταχυολογήσασα ἐκ τούτων εἶτι περιέρχον καὶ καλὸν πρὸς ἀνάγνωσιν, πλέξον ἡμῖν ἀνυπόδεσμη ποικίλων ἀνεκδότων καὶ περιγραφῶν. Προκάρησον δὲ μέλπουσα τὸ ἐξῆς ὠρατον εἰς τὸ ἔαρ ποιημάτων, ὅπερ χρεωστῆται εἰς τὴν νεαράν καὶ ἠδύμολπον μοῦσαν ἀνωμόμου ποιητοῦ, καὶ τὸ ὅποτον θὰ ἦτο ἀμάρτημα τιμῶναι ἂν παρετρέχον ἀνημῶνοντον:

Καὶ πάλιν ἐπανέρχεται μὲ ἀνοφῶρον πόδα,
ὦ ἔαρ, τοῦ ἐνιαυτοῦ χαρίεσσα νεότης
καὶ πάλιν ἐπανέρχονται ἢ πέριξ κ' ἢ φαιδρότης,
ἢ χλόη καὶ τὰ βόδα.

Ἐπὶ τῆς πύκνης ἢ τραγῶν τὴν ἔλευσιν σου ψάλλει,
κ' ἐπὶ τῶν χόρτων ὁ βοσκὸς τὰ ἀπειρά σου κάλλη
κ' ἐνῷ τὰ πρόβατά του
σκιρτωσί, τὰ ἔαρινὰ ρυθμίζει ἕσματα του.

Εἰς δάση καὶ λοφίδια, εἰς κήπους καὶ ἀνθῶνας,
παντοῦ, παντοῦ τοῦ ἔρωτος ἀκούεται ἢ γλώσσα,
κ' ἢ ποιμενὶς γελῶσα
συλλέγει ἄνθη δροσερὰ εἰς τοὺς κερπνοὺς λειμῶνας.

Ἐξύπνισε, καρδιά μου, νεανική καρδιά,
ἀνάλαβε ὡς ἄλλοτε τὸ πῦρ σου, φαντασία.
Φεῦ! σὰς καλῶ ματαίως,
ἀπέπτη πλέον δι' ἐμὲ ὁ χρόνος ὁ ὠραίος.

Τὸ ἔαρ ἐπανερχεται, τοῦ ἔαρος ἡ ὥρα,
ἀλλὰ δὲν ἐπανερχονται αἱ εὐτυχεῖς μου τώρα
ἡμέραι τῶν ἐρώτων,
ἡμέραι ἀνεπίστροφου τῶν χρόνων μου τῶν πρώτων.

Ἄ! τώρα τῶν τρικυμιῶν ὁ βρυχηθμός μ' ἠδύνει
ἢ θύελλα, αἱ λαίλαπες, εἰκόνας τῆς ψυχῆς μου,
ἐπόψεις προσφιλεῖς μου
δὲν ἤλθεν ὄχ' ἢ ἀνοιξίς, ἀφοῦ λείπει ἐκείνη!

Μόλις ἀναλαβούσα ἡ Μοῦσα ἡμῶν τὴν πτῆσιν τῆς, διευθύνεται πρὸς τὸ μέρος ἐκεῖνο τοῦ Κεραιῶν Κόλπου, ὅπου συμβάλλουσιν οἱ δύο ἡρεμοὶ ποταμοί, ὁ Βορβούσης καὶ ὁ Κυδάρις, ἀμφότεροι χαριέντες, ἀμφότεροι ποικιλοτρόφοι, καὶ προσφέροντες κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἔαρος τὸ χαριέστερον ἐνδιαίτημα εἰς τοὺς κατοίκους τοῦ Βυζαντίου καὶ τῶν περὶ αὐτὸ προαστείων, οἵτινες ὑπὸ τὰ κοσμοῦντα τὰς ὄχθας αὐτῶν δένδρα ἀναπνεύουσι τὰς ἑαρινὰς αὔρας. Τὸ δεύτερον τῶν δύο τούτων ποταμῶν ἰδίως ἐξέχει κατὰ τὴν ὠραιότητα, καὶ διότι αἱ χαριέσταται αὐτοῦ ὄχθαι ἐπέχουσι δι' ἡμᾶς τὸν τόπον, οἷον τὸ Bois de Boulogne διὰ τοὺς Γάλλους καὶ τὸ Hyd-Park διὰ τοὺς Ἀγγλους.

Παρατηρήσατε τὴν μυρμηκίαν ταύτην τῶν ἀκατίων καὶ τῶν διαφόρου σχήματος λέμβων, αἵτινες μὲ κισσοστερεῖς τὰς πρώτας διευθύνονται εἰς τὰ Ἡλύσια πεδία τοῦ Κυδάριος. Παρακολουθήσωμεν καὶ ἡμεῖς τὰς ἐλαφροκινήτους ταύτας ἀλκυόνας. Ἰδοὺ μόλις διερχόμεθα τὸ μέρος τῆς συμβολῆς τῶν δύο ποταμῶν, τὸ Δρέπανον λεγόμενον ἀκρωτήριον ὑπὸ τῶν ἀρχαίων νῦν δὲ Τασλὺ-θουροῦν, καὶ ἀνελίσσεται ἐνώπιον ἡμῶν, μεταξὺ γλότης καὶ γθαμαλῆς ὄχθης ῥέων, ὁ ἀγάβρος Κυδάρις. Προχωροῦμεν μικρὸν πρὸς τὴν πρώτην αὐτοῦ γέφυραν, τὴν οὐχὶ ἀνευ χάριτος λευκάζουσιν ἐν μέσῳ τῆς γλότης, καὶ πλήττει τὰ ὄμματα ἡμῶν τὸ ὠραῖον βασιλικὸν περίπτερον ἢ ἐνηθητήριον, ἀναπεπταμένον παντὶ ἀνέμῳ, μὲ τοὺς συμμετρους κίονάς του καὶ τὰς μαρμαρίνας βαθμίδας του. Ἡ ἀνένδοτος φιλοκαλία τοῦ Κρατοῦντος ἐφιλοτιμήθη τῶνόντι νὰ καταστήσῃ τὸ μέρος τοῦτο μαγικὸν καὶ ἐφάμιλλον τῆς ἀνοξίως ἐνδιαίτημα.

Ἰδοὺ μετ' ὀλίγων λεπτῶν πλοῦν, καθ' ὃν ἡ κώπη ψαύει τὴν κοίτην τοῦ ποταμοῦ, καὶ καθ' ὃν εἰς ἀμφοτέρας τὰς ὄχθας ἀπαντῶμεν πληθὺν ποιμνίων καὶ ἵππων νεμομένων ἐντὸς γλότης, ποιμένων αὐλούντων καὶ ὄλας τὰς γραφικωτάτας σκηνας τοῦ ποιμενικοῦ βίου, προσοριζόμεθα εἰς τὴν ὑπὸ ἀκατίων καταπολιορκουμένην ἀποβάθραν. Καὶ ἐνταῦθα παρίσταται εἰς τοὺς ὀφθαλμούς ἡμῶν τὸ ὠραιότερον τῶν θεαμάτων.

Ἀμφότερα αἱ ὄχθαι τοῦ ποταμοῦ βριθοῦσι πληθῆος ἀμέτρου διαφόρων ἔθνων, πάσης τάξεως καὶ παντὸς φύλου. Τί πρῶτον νὰ θαυμάσῃ τις; τὴν ὠραιότητα τῆς τοποθεσίας, τὸ γραφικὸν τῶν παρὰ τὰς ὄχθας μαγικώτατα κεκλιμένων πρὸς τὸν ποταμὸν δένδρων, τῶν ὁποίων οἱ κλάδοι ἐπιψαύουσι τὰ ὕδατα, ἢ τὰς ἐν τοῖς Ἡλύσιαις τούτοις πεδίοις συνωθουμένας καλλονας, τὰς χρυσαλλίδας ταύτας τοῦ κήπου τῶν Ἑσπερίδων;

Προχωροῦμεν μικρὸν καὶ ἰδοὺ ἐνώπιον ἡμῶν ἀνελίσσονται τὰ νεόδημητα καὶ περικαλλέστατα βασιλικά ἀνάκτορα, τὰ ὅποια δικαίως καλοῦνται εὐδαίμων οἰκοδομή (Σα ἀ δ-Α μ π ἀ δ). Εἶνε δύσκολον νὰ περιγράψῃ τις μὲ κλάχμον ξηρὸν καὶ ἄμοιρον ποιητικῶν χρωματισμῶν, οἷος ὁ ἡμέτερος, τὰ ὠραῖα ταῦτα ἐνδιαίτημα, ἅτινα τέως ἐκεῖνο παρημελημένα καὶ ἡρημωμένα. Μαρμαρίναι δεξάμεναι καὶ πίδακες, αἱ μὲν δεχόμεναι οἱ δὲ ἀνατινάσσοντες σιφῶνων δίκην τὸ ὕδωρ, τὸ ὅποτον κελαρύζον πίπτει δι' ἀλλεπαλλήλων μαρμαρίνων διαφραγμάτων, κλιμακῆδον διατεθειμένων καὶ διατεμνόντων κατὰ πλάτος τὸ ῥεῖθρον τοῦ ποταμοῦ, καὶ τὰ ὅποια, λελαξυμένα κογχουοῦς, σχηματίζουσι καταρράκτας ἀλλεπαλλήλους, πολλὴν προξενούντας τὴν ὁρῶσιν. Διάφορα ἀγγεῖα ἢ φιάλαι μαρμαρίναι, χαριέστατα ἐσχηματισμένα κατὰ μίμησιν ἀρχαιοτρόπον, κίονες στρεπτοὶ μὲ πλούσια χρυσοκόσμητα ἐπιστύλια, καὶ τὸ σύμμετρον τῆς ὄλης οἰκοδομῆς ἐν μέσῳ τῶν ταπήτων ἐκείνων τῆς γλότης, καθιστῶσι τὸ μέρος τοῦτο μαγευτικώτατον καὶ ὠραῖον εἰς ὄψιν.

Τί δὲ ἂν εἴποι τις περὶ τῶν νεωστὶ κατασκευαζομένων παραδείσων, οἵτινες, μεγίστας διαστάσεις ἔχοντες, ἐπεκτείνονται ἐπὶ πολλὰ μίλια πρὸς τὴν ἀριστερὰν ὄχθην ἀνιόντι τὸν ποταμὸν; Τούτοις προστεθῆτω ἢ ποικιλία ὡς ἐκ τῆς πληθῆος τῶν διαφόρου εἶδους νηκτῶν πτηνῶν, οἷον κύκνων καὶ αἰθιῶν παντὸς εἶδους, ταῶνων καὶ λοι-

πῶν ποικιλοχρῶν πτηνῶν καὶ ἄλλων περιέργων ζώων, ἅτινα βόσκουσιν εἰς τὰ τερπνότερα ἐκεῖνα λιβάδια, τὰ κατεσκευασμένα ὑπὸ πυκνῶν καὶ εὐσκίων δένδρων, τὰ ὅποια διατηρεῖ θάλλοντα δι' ὄλου τοῦ θέρους ἢ ὁρός τοῦ ποταμοῦ.

Ἀναμιγθῶμεν καὶ ἡμεῖς ἤδη μετὰ τοῦ κοσμοῦντος τὰς γραφικὰς ταύτας τοποθεσίας πλήθους, καὶ ἐπισκεφθῶμεν πάσαν γωνίαν τοῦ πανδαμιονίου τούτου, ὡς εἶπεν, πάντων τῶν ἔθνων. Καὶ ἐνταῦθα μὲν περιεργαζόμεθα τὰς λευκοπέλους θυγατέρας τοῦ Μωάμεθ, ὅτῃ μὲν καθήμενας ὡς ἄλλας Χουρὶ ἐπὶ ταπήτων ὑπὸ τὰ παρόχθια δένδρα, καὶ ἀπολαμβανούσας ἡδέως, μετὰ τῆς ποταμίου αὔρας, τῆς περὶ αὐτῶν θάξ, ὅτῃ δὲ φερομένας ἐπὶ χαριστάτων ἐλκίθρων, συμρομένων ὑπὸ βοῶν καὶ κεκαλυμμένων ὑπὸ ἀλουργοβαφῶν ὑφάσματος. Ἐκεῖ δὲ διασκεδάζομεν μετὰ τῶν ἐλικοβλεφάρων καὶ εὐσάρκων Ἀρμενίδων, τὰς ὁποίας, βλέποντις νεωχλῶς ἐξηπλωμένας παρὰ τὴν ὄχθην τοῦ ποταμοῦ καὶ καταγινόμενας εἰς τὸ γευματίζειν, ἐκλιμαβάνει ὡς ἄλλας Νύμφας προσκεκλημένας εἰς ἐν τῶν συμποσίων τοῦ πατρὸς ἀνδρῶν τε θεῶν τε Διός. Παρέκει θαυμάζομεν τὰς ἀντιθέσιν μεγάλην πρὸς τὰς ἀνωτέρω ἀποτελούσας Ἀρμενίδας ἢ Ἑυρωπαϊκὰς Ἀμαζόνας, αἵτινες, καθήμεναι χαριέντως ἐπὶ θυμοειδῶν ἵππων, διέρχονται τὰς πυκνὰς τάξεις τῶν πεζῶν, καὶ ἀντιτόξων καὶ βελῶν πυρίνους βλεμμάτων ὀσττοὺς τοξοῦσι κατὰ τῶν παραπορευομένων.

Προχωροῦμεν πάντοτε, καὶ ὄλονεν νέα ἀντικείμενα περιεργίας προσβάλλουσι τοὺς ὀφθαλμούς ἡμῶν. Ἐδῶ μὲν νεανίδες Ἰσραηλίτιδες, καθήμεναι ἐπὶ κινητῆς σανίδος προσδεδεμένης ἐπὶ κλάδου τινὸς τῶν πρὸς τὸν ποταμὸν κεκλιμένων δένδρων, αἰωροῦνται χαριέντως ἀνω τοῦ ὕδατος, ἐνῶ ὀλίγα βήματα μακρὰν αἱ οἰκογένειαι των, πιστὰ φύλακες τοῦ Μωσαϊκοῦ νόμου, κάθηνται μεμονομέναι καὶ συνεσταλμέναι. Ἐκεῖ δὲ Ἀθιγγανίδες ἄδουσιν ἐν χορῶν τὰ καλλιμολπα αὐτῶν ἄσματα, ἀναμιγνύμενα μὲ τοὺς χαριέντας ἤχους τῆς ἀσκαύλου τοῦ Βοσνίου ποιμένος, ἢ προλέγουσι τὰ μέλλοντα ἐν ταῖς παλάμαις τῶν προσερχομένων αὐταῖς νεανίδων ἐπὶ τῇ προφάσει ὅπως ἀγοράσωσι δέσμην ἀγρίων ἀνθέων. Ἐδῶ μουσικαὶ συμφωνίαι καὶ ἄσματα εὐθυμίας καὶ κλαγγαὶ ποτηρίων καὶ σπονδαί, τῷ Βάκχῳ ἀφειδῶς προσφερόμεναι παρέκει ὁ θόρυβος τῶν πωλητῶν τῶν γιγασουρτίων, σορμπετίων καὶ διαφόρων ἄλλων τερψιλαρυγγίων ἐδωδῆμων καὶ γλυκυσμάτων. Ἐνταῦθα Ἰουδαῖοι θαυματοποιοί, ἐκκύνοντες περὶ ἑαυτοὺς μέγαν κύκλον φιλοθεαμιόνων ἐκεῖ ὁ θόρυβος τῶν καλπαζόντων ἵππων καὶ ἀμαζῶν, αἱ πλεῖστα τῶν ὁποίων φέρουσι τὰς ἀριστοκρατικὰς τοῦ Πέραν κοινωνίας — ἰδοὺ ὁ Κυδάρις περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἔαρος. Πλὴν περὶ τὰς ἀρχὰς μόνον τοῦ ἔαρος διότι ἅμα προχωρήσῃ ὁ Μάιος, ταύτας πάσας τὰς ὠραιότητας καλύπτουσι δυστυχῶς νέφη κωνιορτοῦ, ἐκ τῶν περὶ ὕψηλῶν ὀρέων εἰς τὴν κοιλάδα τοῦ ποταμοῦ φερόμενα καὶ ἀσχημίζοντα τὴν ὠραιότητα τῆς γλότης καὶ τῶν ἐσθῆτων τῶν ἐπισκεπτομένων αὐτὸν Κυριῶν.

Πλὴν τοιαύτη ἡ ἀσπασία τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων. Τὸ εὐχάριστον ὄνειρον ἀμβροσίας νεκτὸς διαδέχεται ἢ ἀντιθέτος σκληρὰ πραγματικότης τοῦ βίου τούτου· τὸν πλοῦτον, ἢ ἀδυσώπητος πενία· τὴν δόξαν, ἢ περιφρόνησις καὶ ἢ ἀφάνεια· τὴν ὠραιότητα, ἢ ἀσχημία· τὴν ἡδονὴν, ἢ λύπη· τὸ φῶς, τὸ σκότος! Καὶ τοῦ Κυδάριος λοιπὸν τὰς ὀλιγοχρονίους καλλονας, ἅμα παρελθόντος τοῦ Μαΐου, διαδέχεται νέκρωσις λυπηρὰ. Στριμναὶ παγεταὶ κωνιορτοῦ καλύπτουσι τὴν ξηρανθεῖσαν ἤδη γλότην καὶ τὰ προσφάτως θερισθέντα πεδία τῶν σπαρτῶν· τὸ ὕδωρ τοῦ ποταμοῦ ὀλιγοστεύει, αἱ καθέτως πίπτουσαι ἀκτίνες τοῦ θερικοῦ ἡλίου πυρακτοῦσι σχεδὸν τὴν ὑπὸ ὀρέων περικεκλησμένην ταύτην κοιλάδα, καὶ σιγῇ θανάτου ἐπικαθῆται εἰς τὰς τέως πλήρης ζωῆς καὶ κινήσεως τοποθεσίας ταύτας· αἱ δὲ ἀναθυμιάσεις τῶν πολλαχῶς λιμναζόντων ὑδάτων καὶ τῶν σεσηπτότων χόρτων καὶ τελεμάτων ἐπιφέρουσι πυρετώδη νοσήματα εἰς τοὺς τολμηρῶς διακινδυνεύοντας πρὸς ἐπίσκεψιν τῶν τόπων τούτων ἐν μέσῳ θέρει.

Ἐν τούτοις ἡ Μοῦσα, διολισθήσασα ἐλαφρῶς, ἐγάθη ἐν μέσῳ τοῦ πελάγους τούτου τῶν ἀνθρωπίνων ὄντων. Μάτην, ἰδρῶτι περιβρέμενοι καὶ ἀσθμαίνοντες, τρέχομεν τῆδε κάκεισε ζητοῦντες αὐτήν. Τίς οἶδεν ὁποίας μυστικὰς συνδιαλέξεις καὶ ὁποίους ἐρωτύλους διαρπάξει λόγους ὅθεν διέρχεται. Ἀναμείνωμεν τὴν ἐπάνοδον αὐτῆς, καὶ βεβαίως τὴν φορὰν ταύτην θέλει σκορπίσει ἡμῖν τῷ θυλάκῳ τὰ περιέργα ἀνέκδοτα, ὅσα συνέλεξε πλανωμένη ἐν τοῖς παραδείτοις τοῦ προσφιλοῦς Κυδάριος.